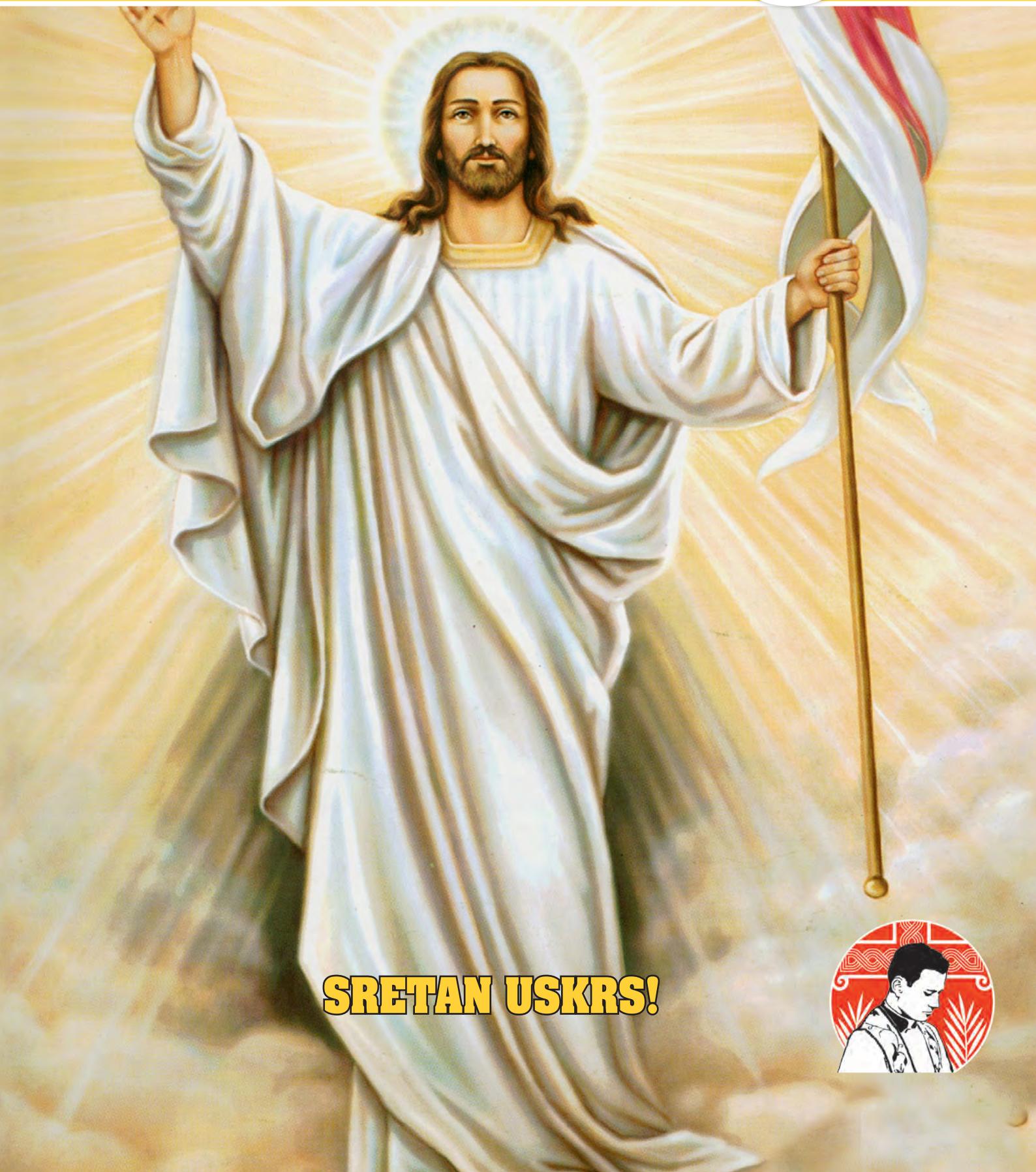

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 3/350 | GODINA XXXIV | CIJENA 10 KN

OŽUJAK 2015.

SRETAN USKRS!

Poštovani čitatelji,

pred nama je najvažnije vrijeme u crkvenoj godini – Cvjetnica, Veliki tjedan, Vazmeno trodnevje i Uskrs. Pri kraju ovogodišnje korizme možemo sa zadovoljstvom reći da se u tom svetom vremenu osjetila prava pobožnost i spremnost da se što bolje i kvalitetnije proživi ovo vrijeme. Velik broj vjernika, koji je nastojao sudjelovati u liturgijskim slavlјima i pobožnostima, poglavito u pobožnostima Križnog puta diljem naše biskupije, govori u prilog tome. Isto tako brojne isповijedi u našim crkvama govore o tome kako nismo dopustili da nad tim svetim vremenom zavladala pomodarstvo, niti da se profaniziraju vrijednosti koje korizmeno vrijeme nosi sa sobom. Stoga, s radošću možemo zakoračiti prema našemu najvećem blagdanu u nadi da će nam upravo vazmeno otajstvo donijeti potrebno ohrabrenje i nadahnuće za budući kršćanski život. Vazmeno je vrijeme i vrijeme primanja sakramenata, posebno sakramenta sv. krštenja, i to ne samo djece, već i odraslih koji su se od prošle jeseni pripremali na taj važan tre-

nutak u svome životu. Ti nas događaji s pravom raduju jer svjedoče da se naše zajednice bogate novim članovima, da smo Crkva koja se i danas pomlađuje i obnavlja. Dobro bi bilo da to shvatimo i kao poziv na odgovorniji kršćanski život sviju nas koji smo „odavno“ kršteni. Na svima je nama odgovornost da oni koji dolaze u nama susretu ljudi koji svoju vjeru žive i koji su spremni podržati i pomoći one koji danas žele imati udjela u našim zajednicama i u našoj Crkvi. Već smo u više navrata spominjali da je pred nama veoma važan događaj za Crkvu u Hrvatskoj, a onda dakako i za našu mjesnu Crkvu, a to je nacionalni obiteljski susret na Trsatu 19. travnja. I Ladonja će nastojati poticati sve naše obitelji da se uključe u taj važan događaj, da nastoje odvojiti malo vremena i da budu prisutne na tom susretu. To je važno radi ozračja zajedništva, ohrabrenja i podrške koji su našim obiteljima u današnje vrijeme itekako potrebni. Uz to je važno taj događaj popratiti molitvom. Na taj način možemo svi sudjelovati. Poštovani čitatelji, nadam se da smo svjesni važnosti i značaja koju obitelj i obiteljski život predstavljaju za cijelu Crkvu, za dobrobit naroda, a na pose-

✉ VILIM GRBAC

ban način za našu Istru, Porečku i Pulsku biskupiju. Vjerujem da smo svjesni problema razvedenih, kojih u našoj sredini ima mnogo. Istovremeno smo svjedoči nevjerojatno malo sklopljenih brakova u našim župama, kako svjedoče statistike za prošlu godinu. Sve su to razlozi, nadamo se, da će i susret na Trsatu doprinijeti, posebno kod mlađih, da odgovornije i savjesnije žive svoj kršćanski život, da se ohrabre i zakorače u zajedništvo bračnoga života jer tako ostvaruju i smisao svoje budućnosti. Jedino se tako možemo nadati ljepšoj i boljoj budućnosti za naše mlade i za sve one kojima su oni na srcu. Poštovani čitatelji, upravo je Uskrs blagdan koji nam vraća vjeru u život, vjeru u prave vrijednosti, u pobedu dobra nad zlom, koji svjedoči o pobjedi ljubavi nad mržnjom, o pobjedi otvorenosti srca nad sebičnošću. Neka svima vama i vašima budu sretni i blagoslovjeni vazmeni blagdani.

Sv. Josip - zaštitnik Hrvatske i hrvatskoga naroda

KARLOVAC Svetkovina svetog Josipa proslavljena je u Nacionalnom svetištu svetog Josipa u Karlovcu 19. ožujka. Središnje misno slavlje predvodio je kardinal Josip Bozanić, nadbiskup i metropolit zagrebački, u koncelebraciji sa svećenicima Karlovačkoga dekanata i drugih župa. U ispunjenom svetištu kardinal Bozanić propovijedao je o važnosti obitelji koju je Bog odabrao za svoj ulazak u svijet te joj tako podario privilegirano mjesto učinivši je središtem Božjeg plana spašavanja ljudi. Bog ju je uzdignuo u red sakramenata. Istaknuo je Josipovo pouzdanje u Boga kao jednu od glavnih odlika u kojima nam treba biti uzor. Posebno je poručio mlađima da je upravo sveti Josip primjer kako se trebamo predati Božjem planu, kako trebamo nastojati ispunjati volju Božju, kako trebamo imati povjerenja u Njega, osobito kada ne možemo razumjeti zašto se nešto u našem životu odvija onako kako to ne želimo. Kardinal Bozanić pozvao je i očeve da se utječu zagovoru svetog Josipa i da im on bude primjer i zaštitnik jer je Josip bio čuvan nazaretske obitelji i brinuo se za nju. Upravo je otac i njegov autoritet važna karika našeg društva jer otac daje sigurnost koja pomaže djetetu da raste i napreduje u mudrosti i milosti. Tu sigurnost očevi mogu imati samo ako su u svom srcu uvjereni da su na pravom putu, ako vrše i traže ono što Bog od njih očekuje, ako su u miru s Bogom. Kao primjer pouzdanja u Boga i ispunjanja Njegove volje, nadbiskup je posebno istaknuo blaženog Alojzija Stepinca, mons. Marijana Radanovića, graditelja Nacionalnog svetišta svetog Josipa, te sadašnjeg papu Franju.

Pri kraju misnog slavlja mons. Antun Sente ml., rektor Svetišta, čestitao je nadbiskupu imendan, zahvalivši mu na dolasku i riječima ohrabrenja, a zatim su obitelj Vuković i fra Franjo Tomićević, dekan Karlovačkoga dekanata, predali kardinalu dar, sliku raspetog Krista, akademskog slikara Danijela Butale, te srebrni pektoral koji je za nadbiskupa izradio zlatar Josip Rodić. Naprsmi križ ima na sebi ugraviran logo Nacionalnog svetišta. Mons. Sente čestitao je imendant i karlovačkom gradonačelniku prof. Damiru Jeliću, čije je krsno ime Josip, podarivši mu pritom sliku s logom Svetišta. Misu su nazočili i karlovački župan Ivan Vučić, gradonačelnik Damir Jelić, načelnik Policijske uprave karlovačke Tomislav Kotić te Mate Ostović, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske, kao i njihovi suradnici. Misu je animirao zbor svetišta "Sveti Josip" koji vodi s. Dominika Šašo, a izravno ju je prenosila karlovačka televizija "TV4R", uz komentar Dubravke Beljan. Velik broj hodočasnika pristazio je u Svetište već u jutarnjim satima sudjelujući u misnim slavlјima u 7, 9 i 11 sati. Misu u 11 sati predvodio je fra Ivan Bradarić, rektor Nacionalnog svetišta svetog Nikole Tavelića iz Šibenika. Tijekom dana hodočasnici su sudjelovali i u euharistijskom klanjanju i Križnom putu od Nacionalnog svetišta do župne crkve BDM Snježne. (IKA/L)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskog biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak

Uredništvo:

Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863,

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema:

David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun:

2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica:

Uskrsli Krist

USKRSNA ČESTITKA

Ne plašite se! Isusa tražite, Nazarećanina, Raspeta-ga? Uskrsnu! Nije ovdje! – riječi su to Andjela Gospodnjeg preplašenim ženama koje su ušle u Isusov otvoren grob.

Zora je to uskrsnuća, Isusove pobjede nad smrću. I zato je Njegov grob ostao prazan i otvoren, jer nad Njim smrt ne vlada. Zbunjenoš i nevjericu među apostolima i pobožnim ženama koje su Isusa pratile dok je navještao Radosnu vijest i na križnom putu do Kalvarije, postupno su nestali i pretvorili se u veliku radost tog istog dana kad im se Isus ukazao. I malo-pomalo ti će preplašeni i jednostavni ljudi postati odvažni svjedoci Uskrslog. Zahvaćeni činjenicom Isusova uskrsnuća, shvatit će da su i oni s Kristom suuskrsnuli i da su pobijedili smrt. I zato ni njih više ne može preplašiti nikakvo zastrašivanje, osuda, muka, smrt. Jedino do čega im je stalo bilo je navijestiti svim ljudima Isusa po kome se svi ljudi mogu spasiti i prisjeti do uskrsnuća.

Nasljednici apostola i njihovi suradnici već stoljećima naviještaju svakom naraštaju tu Radosnu vijest i po krštenju preporučaju ljude za uskrsnuće, život vječni. Kršćani su tako novi ljudi, ljudi nade i radosti jer smrt je nadвладана i ostaje samo život. Ostaje život i kada se u svakidašnjici čovjeku pojavljuju mnogi križevi, teškoće, patnje. Čovjek tada svoj križ pridružuje Kristovu križu kroz koji sigurno nazire zoru uskrsnuća.

I Crkva se raduje s mnoštvom mladih ljudi, muževa i žena koji se i danas oduševljavaju za Krista te ga slijede u posvećenu životu, u nekom duhovnom zvanju te u ovom svijetu postaju još veći znak uskrsne stvarnosti. Ali Crkva se raduje i s mnoštvom obitelji koje u povezanosti s uskrslim Kristom svjedoče Božju ljubav svojoj djeci i izgrađuju Crkvu i društvo u kojem žive.

Uskrs je nova stvarnost koja se ostvaruje svakog dana kada čovjek pomaže onome tko je u nevolji, kada opršta ili moli za oproštenje, kada se pomiri s Bogom i ljudima, kada se žrtvuje za druge, kada moli za druge. Uskrs se događa uvijek kada smo tu jedni za druge, kada drugi mogu računati na nas. Na to su pozvani kršćani – da budu uskrsnici, za dobro svih ljudi.

Svim vjernicima i svim ljudima dobre volje želim obilje mira, radosti, sreće i Božjeg blagoslova za ovaj Uskrs!

✠ Dražen Kutleša,
biskup

Riječ života

ANĐELA JELIČIĆ

Ujednom trenutku Isusova javna dje-lovanja, piše evanđelist Ivan, neki su Njegovi sljedbenici – odustali od Isusa.

„Riječi koje vam ja rekoh, duh su i život“, rekao je Isus svojim učenicima, po-jasnivši: „Zato sam vam rekao da nitko ne može doći k meni, ako mu nije dano od Oca.“ Otada mnogi učenici odstupiše, tumači evandelist Ivan, više nisu išli s njim. „Reče stoga Isus dvanaestorici: ‘Da možda i vi ne kanite otići?’ Odgovori mu Šimun Petar: ‘Gospodine, kome da idemo? Ti imаш riječi života vječnoga!’“ (Ivan 6,63.65-68)

Svaka rečenica iz ovog kratkog odlomka sažima velika pitanja i jako iskustvo. Ivan, kao i drugi biblijski pisci, piše nakon duga promišljanja, iz svjedočanstva o Isusovu životu bira najsnaznije slike i riječi, kako bi njegovi čitatelji osluhnuli njegovo snažno iskustvo vjere. Povrh toga, Ivanov je stil poseban – on koristi kratke i jezgrovite rečenice, jednostavne riječi duboke simbolike te vrlo često pred svog čitatelja ili slušatelja postavlja kontraste, suprotnosti. Tako se i u navedenom tekstu, čitatelj, pročitavši ga, može zapitati: jesam li od onih koji će doći k Isusu? Ili sam od onih koji će otići od njega?

Riječ je duh i život

U ovom kratkom odlomku, razgovor između učenika i Isusa usmjeren je na riječ, Isus tumači zašto su Njegove riječi posebne. U

svakoj komunikaciji Isus svojim slušate-ljima daje najbolje od sebe, Njegove riječi slušateljima ne donose samo informacije koje je korisno zapamtiti. Ili savjete i sličice nad kojima čovjek može razmišljati. Sve što je dobro i korisno, u Isusovim je rijećima. Ali i puno više od toga, što On sam otkriva rijećima: ‘duh i život’.

Odnos između duha i života pojasnit će u prethodnom retku: „Duh je taj koji oživljuje.“ Starozavjetni Psalam 104,30 „poša-љeš li dah svoj, obnavljaš lice zemlje“, odje-kuje u ovim rijećima. Božji dah, tj. Božji Duh, donosi život na svijet, ništa ne nastaje bez tog Božjeg disanja, bez Božjeg dariva-nja života. A sada, s Isusom, otkriveno je još nešto, Božji je duh i život u Isusovim rijećima. One su životvorne.

Snažna poput mača i vode

Iskustvo brojnih vjernika potvrđuje da Riječ Božja dira srce i otvara čovjeka. Nešto se događa duboko u nutrini čovjeka, i on se mijenja. Biblijskim je piscima uvijek nedostajalo riječi kad bi pokušali izreći što to Božja riječ čini u njima, zato su se služili slikama. Poslanica Hebrejima 4,12 koristi sliku mača: „Živa je, uistinu, Riječ Božja i djelotvorna; oštRNA je od svakoga dvosjekla mača; prodire dotle da dijeli dušu i duh, zglobove i moždinu te prosuđuje nakane i misli srca.“

A Izaja 55,10-11 priziva sliku kiše i plodnosti: „Kao što daždi i sniježi s neba bez prestanka dok se zemlja ne natopi,

oplodi i ozeleni da bi dala sjeme sijaču i kruha za jelo, tako se riječ koja iz mojih ustava izlazi ne vraća k meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslah.“

Petar, u Ivanovu evanđelju, jednostavno kaže Isusu: „Ti imaš riječi života vječno-ga.“ Petar otkriva da za njega nema života bez Isusa: to znači da se u Petrovu srcu do-godilo baš ono što su opisali prorok Izajja i autor poslanice Hebrejima. Petar pripada ljudima kojima je Evanđelje dom, slušajući Isusove riječi, slušajući Evanđelje, Petar kuša mir i smisao.

Najbolja knjiga

Evanđelje je i danas najbolja lektira: čovjek čitajući Evanđelje, čitajući Božju riječ, do-življava olakšanje i utjehu, čak i kada ta Ri-ječ postaje zahtjevna i od njega traži žrtve i napor. Ona uvijek, i u radosti i u odricanju, vodi prema životu.

A što je s onima koji su otišli, s onima koji ne žele čuti? Isus tumači da k Njemu mogu samo oni kojima je dano od Oca ne-beskoga. Oni koji su otišli, njima nije dano da shvate, ali nisu ništa manje vrijedni u Božjim očima, naprotiv, to su oni čiji se povratak čeka.

Riječ života upućena je i njima, i čeka da i oni otvore svoje srce i s ljubavlju i poni-znošću prime tu tako krhknu, a tako veliku Riječ.

VJERA I MORAL U REDOVNIČKOM POSLANJU

JOSIP GRBAC

Crkva živi godinu posvećenog života, u kojoj je pozvana na poseban način razmišljati o ljudima koji su se na specifičan način posvetili Bogu i bližnjemu. To su nebrojeni redovnici i redovnice, pripadnici mnogih redovničkih redova sa specifičnim poslanjem ili karizmom. To su ljudi koje susrećemo u samostanima, bolnicama, sirotištima, misijama, mnogim svetištima, ali i na našim ulicama i trgovima. Redovnički poziv na neki poseban način spaja vjeru i moral, klanjanje Bogu i služenje čovjeku. To nisu samo najsvjetlijii primjeri, poput Majke Terezije ili oca Ante Gabrića, nego brojni „nevidljivi“ muškarci i žene koji često djeluju „iza zastora“, daleko od očiju javnosti ili svjetala televizijskih kamera.

Specifičan redovnički moral?

Na prvi bi se pogled moglo činiti da nema smisla govoriti o moralu u redovničkom poslanju. Govoreći o moralu u redovničkom poslanju, valjda ne mislimo reći da redovnica ili redovnik moraju slijediti neki moral koji bi bio sasvim drugačiji od merala običnog laika? Odgovor na ovo pitanje mora biti negativan, ali ne u apsolutnom smislu riječi. Moralnost u velikoj mjeri ostaje univerzalni fenomen koji se tiče svakoga. No, redovnički poziv očito nije specifičan samo zbog svojih vanjskih obilježja, nego podrazumijeva i jedan specifičan stil života, razmišljanja i djelovanja koji ne može ostati samo teorija, nego se pretače u konkretan život i praksu. Zato postoje neke crte koje valja imati na umu, koje su teško ostvarive, ali su specifičnosti merala koji jedan redovnik ili redovnica mogu, snagom svog poslanja i stila života, živjeti i tako postati istinski svjedoci u svijetu.

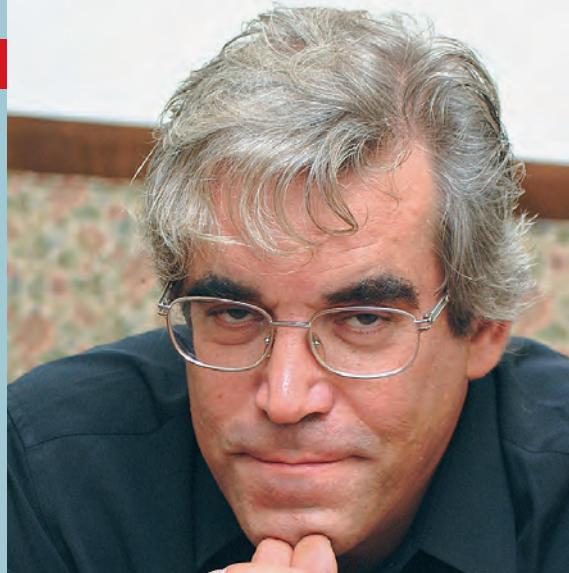
Moral Božjeg milosrđa

Sveta Mala Terezija tvrdila je: «Sve što sam činila, mora biti dohvatljivo malim dušama.» Naime, stavljati heroizme pred ljudе i prikazivati ih kao obvezujuće moralne norme, ima razarajući učinak na duše istinskih vjernika. Nesporazum je u tome što se često smatralo kako vjera na moralnom planu uvijek traži heroizme. A hero-

izmi su u pravilu iznimka. To bi bilo kao kada bi vrhunski nogometni u odnosima s drugima zahtijevao uvijek da svi oni budu vrsni nogometari kao on. Vjerujem da je upravo zbog toga «Povijest jedne duše» Male Terezije postala hit-knjiga mnogim ljudima: govori o putevima svetosti koji su svima dostupni. Istinski se međuljudski odnosi ne zasnivaju automatski na onome »oprosti 70 puta 7». Treba u međuljudskim odnosima najprije postići da sam spreman oprostiti sedam puta. To je uvijek moguće. Tek nakon toga mogu ići dalje. Redovnici općenito nastoje živjeti vjeru i kršćanski moral na radikalni način, ali im to nije uvjet komuniciranja s ljudima. Koliko smo puta mi vlastitu eventualnu blizinu s Bogom doživjeli kao prepreku komunikacije s onima koji tu blizinu još nisu postigli?

Moral ljubavi

Ljubav je vrhunska dogma vjere, crkvenosti i kršćanskog života redovnika. Tolerancija je samo prvi stupanj ljudskih odnosa, onaj na kome ljudi stope i čekaju da se dogodi viši stupanj odnosa, utemeljenog na povjerenju, prihvatanju različitosti, na ljubavi. Moderno je društvo bolesno zato jer je uvjerenje da je tolerancija vrhunski domet ljudskih odnosa. Tolerancija postoji da se ne bi dogodilo međusobno istrjebljenje. Ona pripada moralnim krepostima »družoga reda«, poput pristojnosti. Ne možemo reći da »biti pristojan« prema drugome odražava neki izuzetno kvalitetan ljudski odnos. Kvalitetan ljudski odnos zahtijeva utjelovljenje i nekih drugih kreposti, a redovnik pokazuje da je to ljubav, ne kao romantičarsko tepanje, nego kao odgovornost za drugoga. Govorimo o ljubavi koja svakoga čovjeka stavlja na razinu vlastita lica. Ljubav tjera da se učini više od onoga što nalaže norma. Što, naprimjer, majka može učiniti za dijete, samo ono što nalaže norma, ili i puno više? I Krist je bio spreman »prekršiti« normu motiviran ljubavlju prema potrebnima. To čini osoba posvećenog života. Ljudi to intuitivno znaju. Zato nije čudno kada se u bolnici ili hospiciju bolje i sretnije osjećaju kada kod svog kreveta vide časnu sestruru.

Kršćanski moral i »učinkovitost«

Pita se Mala Terezija: »Kako će malo dijete iskazati svoju ljubav kada se ljubav iskazuje samo djelima?« »Bacat će cvijeće...«, kaže ona. Mogu li se kvalitetni ljudski odnosi temeljiti na kriterijima učinkovitosti? Dječotvornosti? Sposobnosti? Probojnosti? Veliki Mahatma Gandhi pustio je grupu velikih državnika da čekaju pred vratima jer je morao pomoći djevojčici i njezinu kozi liječiti nogu! Moderno je društvo bolesno od težnje za učinkovitošću. Kako se vratiti nazad i početi vrjednovati ono bačeno cvijeće maloga djeteta kao što vrjednujemo povijesne izume znanstvenika? Kako početi vrjednovati djevojčicu kojoj je slomljena noga njezine koze najveći problem jednako kao i veleposlanike koji hoće raspravljati o sudbini jedne zemlje ili naroda? Maestralna usporedba između orla i ptice jejasno oslikava o čemu se radi. Orao je svemoćan, ptica nemoćna. Orao je visoko, ptica na Zemlji. No, između njih se s vremenom dogodi komunikacija, oraо počne štititi pticu, komunicirati s njom. Zajedno gledaju prema Suncu i, iako su na različitim udaljenostima od njega, svaki se na svoj način penju prema Suncu. Kako se mogu razviti kvalitetni ljudski odnosi u jednom svijetu u kojem je netko privilegiran i stalno se grijje na Suncu, a drugi je stalno u blatu, trčkara za svojim »crvićima« i smatran je nesposobnim dosjeti do topline Sunca? Zar moraju orlovi komunicirati samo međusobno, a ptice međusobno? Duhovnost istinskog redovničkog poslanja razbija ovakve predrasude. One ne samo što nisu ljudske, nego su suprotne istinskom kršćanstvu. Kristova poruka u govoru na gori naglašava neograničen fundamentalni karakter ljubavi prema bližnjemu. Ovakav svojevrsni humanizam, kojim obiluje redovništvo, temelj je zdravih ljudskih odnosa. Opasno je prebrzo i lakovjerno velikim riječima vjere ulaziti u odnose s drugima, dok ispod tinjaju ljudska patnja i nepravda. Onaj orao postaje istinski lijep tek kada otvara svoju dužnost da štiti malu pticu. U suprotnom njegova blizina Suncu postaje sterilna.

Život, dakle biraj!

✉ BLAŽ BOŠNJAKOVIĆ

Okupimo svoje obitelji oko euhari-stijskog stola i uzajamno se ohrabrujmo za svjedočenje obiteljskih vrijednosti i promicanje kulture života.

(Poziv na Drugi nacionalni kongres hrvatskih katoličkih obitelji, Trsat , travanj, 2015.)

Naočekivanije i najperspektivnije zajedništvo života jest ono koje se zove obitelj. U svijetu visokog materijalnog standarda ona se minimalizira na najmanji mogući broj zajedništva, a to su dvoje ili troje: bračni par, bračni par i jedno dijete, može i dvoje, a što je preko toga, kao da je previše. Tako je danas, ali ne svugdje. U Europi, Sjevernoj Americi, Kanadi, Kini i još nekim nametljivim društvima to je trend, čak i službena politika, ali se ni u njima svi toga ne pridržavaju. Dapače, obitelji riskiraju da budu kažnjene jer žele i vole imati više djece. Ljudi vole život, ali im određene strukture na razne načine nameću ograničenja, kažnjeničke namete (na hranu za djecu, na odjeću i obuću, na zdravstvene usluge, uskraćivanjem radnog mjesto, uskraćivanjem prikladnog stana...). No, ljudi se ne daju! Život želi živjeti! Kliča života želi rasti i razvijati se! O tome se ne piše. A ako se i piše, piše se počesto s omaložavanjem i posprdno. No, ljudi se ne daju! Dok jedni slijede trend i zapliču se u mreže nestanka i velikih gubitaka, drugi

usprkos svemu žive i bujaju. Jedni sav životni ulog (sve materijalne, intelektualne, kulturne osjećajne snage) stavlju u jedno ili dvoje djece i onda im se taj ulog izjavljuje jer djeca odu pogrešnim putem, odu od kuće, predaju se vlastitom egoizmu i samozivosti – nit' se žene nit' udaju! – a kad ostvare karijeru, prestari su za stvaranje i tog jednog jedinog potomka pa se pokušavaju spasiti od jalovosti tzv. "medicinski potpomognutom oplodnjom..."i zla se samo gomilaju jedno na drugo kao sante leda na rijeci... I najčešće sve završi u nestanku tog roda s lica Zemlje. Slijedi neutješna kuknjava i jauk, proklinjanje sudbine i ne znam koga sve ne... To je plod civilizacije smrti. Drugi, poslušni zovu života, često u strahu i neizvjesnosti, ohrabreni Riječu Božjom i primjerom svojih starijih koji su u puno težim uvjetima, pri daleko nižem standardu, pri gotovo posvemašnjoj nezaposlenosti (gdje su samo rijetki pojedinci radili u organiziranim poduzećima), davali život, rađali djecu, kako zdravu, tako i bolesnu, defektну u bilo kojem smislu...sve su prihvaćali... Što je Bog htio užeti, sa susama su isprácali, ali se nisu zatrvali životu, već su primali novi... koliko je Bog dao. Njihove teorije nisu bile: "Nećemo rađati topovsko meso, nego ćemo to meso radije sami dati već u utrobi uništit!" Njihova je vjera ona Jobovska: "Bog dao, Bog uzeo! Blagoslovljeno ime Gospodnje!" Kad Bog uzme život, to je teško i bolno, ali onaj kome je uzeto ostaje u bolnom miru, dok onaj tko je oduzeo život (ne)rođenom, ostaje u trajnom nemiru i progonstvu savjesti.

"Život, dakle, biraj!" (Usp. Pnz 30,19) To je civilizacija života!

Zapadna društva sužavaju obiteljsku zajednicu na minimalno potrebno i na maksimalno korisno. Zato u njima ima mjesta za djeda i baku ukoliko daju stanovanje, ukoliko će biti *bebisiteri* i ukoliko imaju dobre mirovine kojima će ojačati kućni proračun. Ukoliko nisu barem nešto od toga u stanju pridonijeti, nisu poželjni. Zapadna društva vrednuju smo one članove obitelji koji donose izravan novac, drugi su nepoželjni. Zato se ne cijeni doprinos člana koji, naprimjer, svojim radom uštедuje u kućnom proračunu jer je obavio poslove koje obitelj ne mora plaćati (kućanski poslovi, rad u povrtnjaku, vrtu, na njivi, kućni popravci...). I zato to mnogi ne žele raditi, iako bi itekako mogli. Više se cijeni potrošače – koji po kavanama ispijaju kave uz cigaretu i one koji sate i sate provode pred televizorom prateći razne "sapunice". Žene "motiviraju" da idu raditi jer se namjerno stvara situacije da jedan bračni drug ne može sam pristoјno uzdržavati svoju obitelj, već je nužna financijska asistencija još nekoga. Isus je odgovorio čovjeku koji ga je molio da mu dopusti sahraniti oca pa da će onda ići za njim: "Pusti mrtve neka pokapaju svoje mrtve, a ti idi za mnom!" To znači: "Pusti one koji su se prepustili kulturi smrti, strahu od života, od budućnosti...i prepusti se izazovu života na koji te poziva moj Otac i budi živ! Život-tonosac!" Život, dakle, biraj!

Čestitke novom krčkom biskupu Ivici Petanjku

KRK Nakon popričesne molitve, za vrijeme pjevanja himna "Tebe Boga hvalimo" novozaređeni je biskup prošao kroz katedralu te svima udijelio blagoslov. Usljedile su čestitke novozaređenom biskupu. Izražavajući biskupu Petanjku dobrodošlicu u hrvatski episkopat, predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić istaknuo je kako mu uhodane trase njegovih dičnih prethodnika: Mahnića, Zazinovića, Bozanića i Župana, mogu biti dobar i siguran smjerokaz na tom putu. „I, evo, Vi ste danas, polaganjem ruku svojih zareditelja, pribrojeni zboru apostola, a dekretom pape Franje određeni biti pastirom ove časne Krčke biskupije. Čestitam na povjerenju koje Vam je pokazao papa Franjo. Čestitam i Vašem časnom prethodniku mons. Županu i zahvaljujem mu za sve dobro što je učinio, ne samo u svojoj Krčkoj biskupiji nego i šire, posebice na polju obiteljskog pastoralu“, rekao je nadbiskup Puljić. „Što poželjeti novom biskupu na samom početku njegove službe?! Budući da Sinjska alka ove godine obilježava 300. obljetnicu, poslužit ću se riječima koje se upućuju mlađom alkaru prije nastupa: 'Neka ima oštro oko i sigurnu ruku!' Nešto slično moglo bi se poželjeti i novom biskupu. Kao nasljednik apostola, naime, Vi snagom svetoga reda postajete vidljivim principom i garantom jedinstva partikularne Crkve. Zbog toga Vam je potrebno i 'oštro oko i sigurna ruka'. To dobro ocravaju slike iz Svetog pisma i crkvene tradicije kad govore o biskupu kao 'pastiru, ribaru, stražaru, svjetioničaru, ocu, bratu, prijatelju, učitelju i tješitelju', slikovito se izrazio nadbiskup Puljić te je biskupu Petanjku uime hrvatskih biskupa darovao križ.

Biti krščanin znači živjeti ne za sebe, već izgarati za druge

Uime krčkog Stolnog kaptola, svećenika, đakona, redovnika i redovnica te svećeških kandidata Krčke biskupije čestitku je uputio prepozit preč. dr. Franjo Velčić. „Smatram da dijelim misli i slutnje ostale svoje braće i sestara, budući da smo od časa Vašeg imenovanja uvidjeli da nam dolazite otvorena srca, s onom širinom slavonskih polja, ali i s korijenima duboko usađenima u zavičaju svetoga biskupa i mučenika, a našeg nebeskog zaštitnika, Kvirina Sisačkoga, s korijenima i temeljima koji i danas strše i vape iz porušenoga i prešućenoga hrvatskoga Žrina, i zato ste u svoj biskupski grb unijeli dio hrvatskoga grba sa simbolima mučeništva sv. Kvirina i nekoć grada Zrina usporedo s apsidama crkve sv. Kvirina, pod čijim se svodovima stoljećima štuje i časti u ovome gradu i biskupiji, rekao je Velčić te nastavio, „odmah smo osjetili da dolazite k nama s jednostavnosću pravoga sina svetoga Franje, kucajući na vrata naših srdaca i moleći da se u našim srcima nađe i malo mesta za vas. Mi, kao Vaši najbliži suradnici na njivi Gospodnjoj, ne samo da Vam danas dajemo djelić svoga srca, nego u Vama prepoznajemo i prihvaćamo svoga biskupa, pastira i oca. Prima-mo Vas onom spremnošću i otvorenosću srca znajući da nam dolazite kao onaj koji je poslan da sve, i ovce i pastire, privodite prema Božjem kraljevstvu“, rekao je Velčić. Aludirajući na geslo biskupa Petanjka, Velčić je rekao: „Biskupe Ivice, koji ste spremni 'prepustiti Gospodinu putove svoje', znajući da je On onaj koji vodi sve nas prema vječnome cilju, vodite nas postojano tom zajedništvu s Njime. Stoga danas i mi idemo ususret Vama otvorena srca, znajući

da nas Bog i po Vašem dolasku želi međusobno zbližiti u svojoj ljubavi.“ Dr. Velčić je izrekao zahvalu dosadašnjem biskupu Županu: „...od danas nadalje, kao krčki biskup u miru, Vaša usrdna molitva neka isprosi obilje nebeskih milosti Vašemu nasljedniku, biskupu Ivici, u zajedništvu s čitavim klerom i Božjim narodom Krčke biskupije.“ Predsjednik Pokreta za život Krčke biskupije Šime Paparić, dr. med., čestitku biskupu Petanjku izrekao je uime svih vjernika laika Krčke biskupije. Izražavajući dobrodošlicu, podsjetio je na riječi koje je biskup Petanjak uputio prije nego je stupio na tlo Krčke biskupije. U tom je vidu istakao kako je vjernike posebno dirnula rečenica: „Kucam na vrata vašeg srca i molim da se u vašem srcu nađe malo mesta i za mene. Posvijestili ste nam time kako biti krščanin znači živjeti ne za sebe, već izgarati za druge jer nas Bog na to poziva kao članove Crkve koja je pozvana i ustavljena radi svijeta i svjedočenja. Zato se i kaže 'tvoje je samo ono što daješ drugome'. Biti pozvan znači odustati od privatnog života i planirane budućnosti i postati oruđe spasenja drugih“, rekao je Paparić. Ovom prigodom izrekao je i zahvalu dosadašnjem biskupu Valteru Županu, posebice za ustrajnost i beskompromisnost u promicanju kulture života. Obećavajući biskupu Petanjku molitvu, Paparić je zaključio: „Vodite nas, oče biskupe, budite naš učitelj i pastir, a mi ćemo Vas rado s punim povjerenjem slijediti putem Istine i Života.“ Kao znak dobrodošlice, biskupu Petanjku uručen je buket cvijeća, a buket je u znak zahvale uručen i umirovljenom biskupu Županu. (IKA)

LABIN - crkva sv. Franje, župa Majke Božje Fatimske

PRIPREMILI ŽELJKO MRAK I VLČ. BLAŽ
BOŠNJAKOVIĆ

**Svjestan sam da niti sa mnom
počinje niti će sa mnom završiti
povijest ove župe. Zato sam
nastavio slijediti pastoralni pravac
koji je naznačio moj prethodnik
vlč. Željko Zec (i drugi svećenici
prije njega). Ništa nisam ukinuo,
nego samo još nadodao, bilo
duhovnog, bilo organizacijskog,
bilo fizičkog sadržaja. Mislim da
zato ova župa napreduje.**

Ukratko iz povijesti

Labin je grad koji je sagrađen još u doba Rimljana, ali dio koji se nalazi u podnožju brežuljka najvećim je dijelom sagrađen između 1939. i 1943. godine u doba kad ovdje vladaju Talijani, a jedan je dio izgrađen nakon Drugog svjetskog rata. Danas ćemo posebno pisati o crkvi svetog Franje. Još je u srednjem vijeku u Labinu postojao franjevački samostan u čijem je sklopu bila izgrađena crkva posvećena sv. Vidu i Modestu. Taj je kompleks srušen još u 18. stoljeću, ali i prije toga franjevci su napustili Labin. U sklopu novog naselja izgrađenog

kao rudarsko naselje, izgrađena je i crkva svetog Franje, koja je posvećena 1943. godine. Projektirao ju je poznati talijanski arhitekt Eugenio Montuoro u sklopu tadašnjeg trga naziva Pozzo Littorio, današnji Trg labinskih rudara. Plan je bio da se uz crkvu izgradi i samostan za franjevce, ali rat je to spriječio. Crkva je jednostavna oblika, sagrađena u tipičnom franjevačkom stilu. Uz crkvu je podignut zvonik visok 20 metara, a ispred crkve bio je trijem otvoren prema trgu. Nažalost, nakon rata trijem se zatvara, i to postaje najprije osnovna, a potom srednja škola, da bi nakon zatvaranja škole građevinsko poduzeće Učka u tu zgradu smjestilo svoje uredske.

Crkva Gospe Fatimske

Devedesetih godina željelo se tu zgradu srušiti, odnosno dovesti je u prvobitno stanje, ali taj se plan izjavljuje tako da zgrada još i danas pogledu zatvara pročelje crkve. Pretpostavlja se da su tadašnje vlasti namjerno zazidale trijem baš radi toga da se crkva čim manje vidi. Crkva mijenja ime u godini 1960. Tada, naime, župnik Ivan Žufić nabavlja kip Majke Božje Fatimske koji brodom stiže u Rabac. Ne zna se otkud je kip došao, pretpostavlja se iz inozemstva,

ali zna se da ga je iz Rapca do Labina dovezao pok. Giovanni Milevoj, zvaní Zrnjanac. U to doba, kad nije bilo poželjno imati bilo kakve veze s Crkvom, a kamoli nešto javno učiniti za crkvu, djelo gospodina Milevoja, koji se nije libio voziti kip Gospe Fatimske, možemo nazvati hrabrim i hvalevrijednim. Kip je donesen u crkvu Rođenja BDM u stari grad Labin, gdje je posvećen, a nakon toga zamotan je u bijelo platno koje je napravljeno od jutinih vreća da se ne vidi te od nekolicine muškaraca donesen u crkvu u Podlabin. Jedan od onih koji nam je ispričao tu zgodu i koji je pomogao nositi kip bio je i nedavno premisnuli barba Anton Toni Šugar. Tako je crkva postala crkva Gospe Fatimske. Poradi jednostavnosti, u crkvi se nalaze samo tri slike. Jedna je slika nepoznatog slikara koja prikazuje sv. Franju, druga je slika naslikana prilikom gradnje crkve od poznatog labinskog slikara Valentina Lucasa. To je slika Isusa na Maslinskoj gori, dok je treća slika, pod nazivom Drvo križa, djelo talijanskog slikara Morescia. Ta je slika ujedno i najstarija. Zidovi su crkve oslikani samo iznad glavnog oltara, a iza oltara na zidu nalazi se veliko raspelo, djelo poznatog labinskog umjetnika Eugena Kokota.

Nikad prekinuto moljenje Krunice

Pred tri godine, kad se Labin dijeli na više župa, crkva se opet naziva crkvom sv. Franje, a župa nosi naziv Župa Gospe Fatimske. Ova je crkva, usudujem se napisati, vrlo posebna. Još od njenih začetaka pa do današnjih dana, crkva je živa zajednica ljudi koji se svakodnevno okupljaju na moljenje Krunice. Zato treba posebnu zahvalu dati osobama koje su pobožnost molitve Krunice održavale i u doba komunizma, bez srama i straha. I ne samo da se molila Krunica, svi su se uvijek dali na raspolaganje župniku za bilo kakve radove u crkvi i oko crkve. Ljudi su dolazili na sv. mise za sve velike blagdane, a posebno se u crkvi slavio blagdan sv. Franje, Gospe Fatimske i sv. Josipa. Na blagdan sv. Josipa održavala se i velika uskrsna ispunovjed na koju su dolazili vjernici iz cijelog Dekanata. Za sve blagdane, osim svetih misa bile su održavane i priredbe i igrokazi u kojima su sudjelovala djeca i mladi. Jedna od posebnosti ove crkve bile su i novine, čije su izdavanje pokrenuli tadašnji bogoslovi, a današnji svećenici s Labinštine, vlč. Nino Prodan i vlč. Serđo Jelenić. Novine su nosile naziv Labinski horizonti. Baš zbog toga što su prošla vremena bila teška za ljude koji su redovito išli u crkvu, red je spomenuti one koji su to iz duboke vjere i ljubavi činili. To su pokojnici: Giovanina Sandomenigo, Josip Licul, Slavica i Franjo Prodan, inače jedini zvonar u doba komunizma, Vera i Anton Zornada, Tereza i Giovanna Boljević, Karlo i Gisela Gabrovšek, Andjelo i Ljuba Faraguna, Ana Saulih, Ana Gojtančić, Marija Podgornik, Ana Feranda, teta Štefanija, Josip Galo, teta Katica i suprug Tone kojeg su zvali Tone Božić, Alojzija i Rudolf Česnik te Anton i Franica Šugar. Živih je, od stare garde, malo ostalo, a to su: Antica Licul, Marija Galo, Albina Grdić te Gverina Faraguna. Naravno, i danas je župa vrlo živa. U novije vrijeme na pročelje je postavljen prekrasni vitraj sv. Franje, djelo umjetnika Lina Skire, a ispred crkve postavljen je prekrasan kip Majke Božje. Tradicija moljenja Krunice nikada nije prekinuta, a osim Krunice redovito se održava KLANJANJE PRESVETOM OLTARSKOM SAKRAMENTU, u korizmi Križni put, a u doba adventa mise zornice.

U crkvi djeluje i crkveni zbor koji nje-
guje tradiciju tzv. pučkog pjevanja, naime,
zbor predvodi, a sa zborom cijeli puk pjeva.
Zbor ima 15 pjevača.

Župa u brojkama

Oko 3000 stanovnika, oko 1500 katolika, ostalo neopredijeljeni, muslimani, pravoslavni, agnostići, ateisti, Jehovini svjedoci... Donji Labin ima, osim župe Gospe Fatimske, brojčano još veću Župu Presvetog Srca Isusova na Marcilnici, s kojom se zajedno

vode podatci o krštenima kojih je svih zajedno u 2014. godini bilo 21, vjenčanima parova 1 (jer se gotovo svi vjenčaju u crkvi u Gornjem Labinu pa se tamo i vode), prvpričesnika je bilo 39, krizmanika 24 i crkveno pokopanih 44 (nažalost, nemaju naviku primati bolesničko pomazanje). Župnik sveukupno pohađa svakog prvog petka u mjesecu 12-ak bolesnih i nemoćnih u njihovim domovima. Nedjeljom su dvije mise: u 9 sati ujutro i u 18 (ljeti 19) navečer. Sveukupno redovito, u prosjeku, na obje misne bude oko 250 vjernika. Radnim danom u 18 sati (ljeti 19), od 7 do 70 vjernika. Mise zornice pohađa u prosjeku 40 vjernika, a Križni put 70. Na redovito Euharistijsko klanjanje u prosjeku svaki četvrtak dolazi 26 vjernika.

Aktivnosti Župnog vijeća

Župno pastoralno vijeće za Župu Gospe Fatimske u Donjem Labinu i Župu Srca Isusova Marcilnica – Labin izabrano je 12. prosinca 2010. g. na mandat od 5 godina. U skladu s čl. 5. st.1. Pravilnika o pastoralnim župnim vijećima Porečke i Pulsko biskupije te pismom o biskupa od 22. rujna 2010. broj 864/2010. g., dana 12. prosinca 2010. g. izvršen je izbor članova župnih pastoralnih vijeća za Župe Rođenja Bl. Djevice Marije Labin, Gospe Fatimske Podlabin i Srca Isusova Marcilnica – Labin. Ovako izabrano župno pastoralno vijeće djelovalo je kao jedinstveno tijelo do promjene župnika u navedenim župama. Naime, Dekretom porečko-pulskog biskupa iz 2011. g. došlo je do promjena u službama svećenika u Porečkoj i Pulskoj biskupiji, pa i u našim župama. Tom je prilikom vlč. Blaž Bošnjaković danom 1. listopada 2011. imenovan župnikom Župe Gospe Fatimske u Donjem Labinu i Srca Isusova u Marcilnici pa je u skladu s navedenim došlo i do odvajanja izabranih članova za navedene župe, koje su od tada nastavile s dalnjim samostalnim radom.

Članovi su Župnog vijeća Župe Gospe Fatimske: Josip Diminić, Franjo Špcionjak, Branimir Vukelić, Drago Novak, Ljiljana Mihalić, Zdenka Milevoj, Vesna Verbanac, Lučano Višković, Nikol Boneta, Vesna Miklešević, Mario Licul, Nada Lončarević. Članovi su Župnog vijeća Župe Srca Isusova: Mario Škopeta, Štefanija Žumber Prosenjak, Višnja Biočić, Dolores Jenkel, Damir Gušić. Pridodani članovi po funkcijama za obje župe jesu orguljaši Ljiljana Česnik i Siniša Novak. Nenad Horvat predsjednik je HKZ „MI“, a Mladenka Lovričić Caritasa. Za rad s djecom zaduženi su: Hrvoje Bolfan, vjeroučitelj, i katehistice Deni Vojnić, Jaga Katić, Adrijana Licul. Od navedenih i izabranih članova Vijeća posebno su imenovana i tri člana u Ekonom-

sko vijeće, a čine ga: Siniša Novak, Zdenka Milevoj i Adrijana Licul.

Župno vijeće kao savjetodavno tijelo župnika

Župno vijeće kao savjetodavno tijelo župnika proučava, planira, uskladjuje, priprema i provjerava izvođenje pastoralnog rada u župi. Sastaje se najmanje dvaput godišnje, odnosno prema potrebi i po pozivu župnika. Župnik predsjedava Vijeću i određuje njegov rad. Od ukupno 25 članova Vijeća, iz obiju župa, i pridodanih članova, sjednicama prisustvuje velika većina članova (osim opravданo sprječenih). Župnik se zalaže da bi članovi Vijeća trebali biti nosioci aktivnosti u objema župama pa stoga i prisutni kod svih događanja kada se radi o stvarima od općeg značaja za župu i Biskupiju. Njihovo bi zalažanje trebalo biti takvo da budu prepoznatljivi u župama u kojima su izabrani, da se nastupa s vjerom, potiče na zajednički rad, dijeljenje zajedništva, zajedničko druženje, međusobno izmjenjivanje mišljenja, međusobne pomoći i ostala dobra djela koja nam vjera daje.

Članovi Vijeća zalažu se za dobar rad u župi, veću crkvenu svijest, bratsku otvorenost i zajednički pastoralni interes. Svaki je član dužan župniku pomagati u unapređivanju pastoralne djelatnosti i ima pravo predlagati, što se razmatra na sjednicama Vijeća. Na sjednicama se vodi zapisnik.

Članovi Župnog vijeća rade i u manjim grupama, prema osobnim afinitetima i opredjeljenju. U ovim župama djeluje liturgijska grupa, građevinska grupa, radna grupa, karitativna grupa, katehetska grupa, obiteljska i molitvena grupa. Ujedno je formirana i posebna grupa na razini Labinskog dekanata, a kojoj su priključeni i članovi iz ovi dviju župa za vjersku emisiju na Radio Labinu, koja se emitira svake nedjelje.

Klanjanje u crkvi, hodočašća...

Kao najvažniji događaji u kojima su sudjelovali članovi Župnog vijeća i svojim zalažanjem pomogli realizaciji u ovom razdoblju bili su: godine 2012. čitanje Biblije u korizmi.

Na prijedlog župnika uvedeno je klanjanje u crkvi u Podlabinu svaki četvrtak, umjesto večernje mise.

Dana 10. studenog 2013. Održan je u župnoj crkvi treći dekanatski susret zbrova Porečke i Pulsko biskupije, a Župni zbor iz Podlabinu proslavio je 25. obljetnicu postojanja. Bio je to velik događaj za našu župu. Do kraja 2013. g. uređen je i prostor za potrebe župnog Caritasa u sklopu Pastoralnog centra „Sv. Josip“ Podlabin. Postavljene su police i tako je omogućeno i sakupljanje potrebnih dobara za potrebite, kao i podjela.

REPORTAŽA

Korisnici centra "Lič Faraguna"

Kao župa uključili smo se u akciju na temelju pisma Biskupije u svezi Deklaracije o početku i zaštiti ljudskoga života, autora Krešimira Miletića, voditelja inicijative i Vigilare teama, te proveli akciju prikupljana potpisa za Deklaraciju o početku i zaštiti ljudskog života. O svetkovini Bogovavljenja 2014. g., u popodnevnim satima, u župnoj crkvi Gospe Fatimske u Podlabinu akademik Vladimir Paar održao je predavanje na temu „Zašto vjera i znanost nisu i ne mogu biti u suprotnosti?“ Organizator ovog vrijednog znanstvenog događaja bio je Župni ured Gospe Fatimske. U našoj Župi u Podlabinu postavljen je kip Blažene Djevice Marije koji je postavljen ispred Crkve, a koji je zavjetni dar. Kip je blagoslovio biskup Dražen Kutleša 24. 3. 2014. g. Na zamolbu članova Vijeća, Grad Labin putem svojih stručnih službi učinio je puno kako bi se sve ovo moglo realizirati. Uz kip uređen je okoliš, obojani su zidovi, zasadio cvijeće, a oko toga veliku pomoć dalo je gradsko komunalno poduzeće »1. maj«.

O svemu tome brinu članovi Vijeća, uz još nekoliko dobrih ljudi – župljana ove župe.

Uređen je ulaz u crkvu, a u natkrivenom prostoru s lijeve strane sliku Isusa nacrtao je slikar iz Barbana Darko Broškar. Organizirana su brojna hodočašća, od hodočašća u Ludbreg u proljeće 2014., hodočašće u Mariju Bistrigu, svake godine organizira se hodočašće za blagdan Male Gospe na Trsat u Rijeku, Križni put na Skitaču svih župa Labinskog dekanata, kao i korizmeno hodočašće u Katedralu u Pulu, a ove godine zadnju subotu u veljači bili smo i na hodočašću u Padovi. Svake godine organiziramo i trodnevnice, kao npr. prije sv. pričesti, prije krizme, ili posebne obljetnice u svezi s našim župama Podlabin i Marcilnica. Dana 29. studenoga 2014. u katedrali u Puli biskup Dražen Kutleša zaredio je za đakona i našeg župljana Želimira Bagavca, pored još dvojice đakona Marcina Madeja i Petra Popovića. U cijeli događaj bili smo kao vijeće uključeni i dali smo svoj doprinos. U tom kontekstu u ovoj nas godini, u subotu 20. 6., očekuje ređe-

nje Želimira Bagavca u Katedrali u Puli, a dana 21. 6., nedjelja, Mlada misa u Podlabinu. Pomoć i rad članova Vijeća u našim se župama posebno očituje u organizaciji bilo kojeg drugog događaja od značaja za župe: procesija, hodočašća, predavanja, molitvenih susreta, kod svih rada na crkvenim objektima, kao i okolišu, kao pomoć u liturgiji, kao i bilo kojoj drugoj potrebi na prijedlog našeg župnika koji nas vodi. Župno ekonomsko vijeće oformio je župnik kao tijelo sudjelovanja vjernika u upravljanju župnim ekonomskim dobrima.

Rekli su....

Marija (64): Vrlo rado sudjelujem u svim poslovima za potrebe župe, pjevam u zboru, u pripremama za misno slavlje, u čišćenju crkve... Sve te aktivnosti donose mi duševni mir i radosna sam da mogu služiti Isusu za opće dobro.

Milenka (64): Radosno sudjelujem i sudržujem u župnim aktivnostima, kao što je pjevanje u zboru, čitanje u liturgijskim slavljiima, čišćenje i uređivanje crkve i okoliša crkve. Za što god i gdje god me župnik zamoli, ili skupno ili osobno da pomognem, od srca to činim jer me to ispunja radošću i duhovno. Naravno, sve te aktivnosti činim u zajedništvu s drugim gospodama iz naše župe koje su isto tako vrijedne i aktivne.

Mladenka (55), član Pastoralnog vijeća, predsjednica župnog Caritasa: zasad smo tri djelatnice, prije nas je bilo više, ali su zbog osobnih razloga neke osobe odustale. Tijekom godine sakupljali smo rabljenu odjeću i obuću, sortirali ih i davali mogućnost našim župljanim (i drugim zainteresiranim) da si najprije oni uzmu što bi im odgovaralo, a onda smo sve, pun kombi, preko 10 kubika, poslali preko misionara za potrebne u Albaniji. U božićno vrijeme dijelile smo potrebnima bonove za hranu te hranu koju smo dobivali u trgovackom centru "Lidl", gdje su kupci u košare stavljali darove (najviše prehrambene artikle).

Krizmanici u humanitarnoj akciji za Slavoniju

Misije u Podlabinu 2013.

Nenad Horvat HKZ „MI“

Te smo košare mi uredno praznili i dijelili potrebnima.U radu su nam pomagali dobri ljudi koji nisu članovi Caritasa, a i neki koji su korisnici karitasovih usluga.

Vesna, članica udruge "Hrvatski katolički zbor "MI": Udruga djeluje pri Župi Gospe Fatimske od 1996. godine.Trenutno broji 12 aktivnih članova koji se okupljaju, otprilike, jednom mjesечно u prostorijama Pastoralnog centra Sv.Josip u ovoj župi. Naše su aktivnosti tradicionalno usmjerenе na organizaciju Božićnog koncerta na dan sv. Stjepana, 26. prosinca, i organizaciju izložbe radova učenika osnovnih škola Labinštine. Postav se otvara na blagdan Cvjetnice u prostorijama Muzeja grada Labina. Naš program nastojimo obogatiti okupljanjima prigodom blagdana sv. Josipa (našeg zaštitnika i Dana očeva) te Majčinog dana. Cilj je našeg rada pomaganje u promicanju kulture i duhovnih vrednota naše župe i šire.

Nada, članica Udruge sv. Vinka Paulskog: Konferencija "Gospe Karmelske" (labinski ogrank) osnovana je 1998. i sastaje se u Pastoralnom centru Sv.Josip svakih petnaest dana. Ima 15-ak aktivnih članica i brije za 130 obitelji slabijeg imovinskog stanja na području Labina i šire okolice. Provode se akcije prikupljanja hrane u trgovackim centrima u suradnji s Bankom hrane Hrvatske, o blagdanima Božića i Uskrsa. Organiziraju se i radionice o istim blagdanima: izrade ikebana, sijanje pšenice, pletenje i ukrašavanje maslinovih grančica te izrada košarica s pisanicama...

Damir: Radna se skupina sastaje za veće zahvate, a inače po dogovoru s pojedincima napravimo manje poslove, popravke... Sudjelujemo u tehničkoj pripravi većih događaja: jaslice za Božić, Sveti grob, alat za sv. Josipa, itd., popravci u smislu kućnog majstora, bojanje pojedinih prostorija (sakristija, kapelice...), itd.

Riječ župnika

Svjestan sam da niti sa mnom počinje niti će sa mnom završiti povijest ove župe. Zato sam nastavio slijediti pastoralni pravac koji je naznačio moj prethodnik vlč. Željko Zec (i drugi svećenici prije njega). Ništa od svega nisam ukinuo, nego samo još nadodao, bilo duhovnog, bilo organizacijskog, bilo fizičkog sadržaja. Mislim da zato ova župa napreduje bez većih potresa. Zasad je, do kraja mandata, ostalo Župno pastoralno vijeće u sastavu kakav sam i našao. Vjeroučiteljice i suradnici su, svi koji su htjeli ostati, ostali. Koji se želete angažirati, angažiraju se. Puno je žena koje se svim srcem i marom daju za župnu zajednicu, ali i svoje posebne (pobožne) interese pa to treba uskladiti i usmjeravati. Naravno da tu dolazi do određenih napetosti. Povajljam im svima i sebi: "Osim što među nama djeluje sam Bog, dobri anđeli i svetci, svoje 'prste' gura i davao i njegovi 'zli anđeli'. Zato se među nama odvija stalna borba sa zlom i zlim sklonostima između pojedinaca i većih i manjih skupin(ic)a. Zahvalan sam Bogu da ipak svi znaju kako je župnikova na kraju krajeva (a to znači nakon burnih osjećaja, nakon povrijednosti, nerazumijevanja), zadnja. I župnika ta "zadnja" debelo košta! Bez ovih suradnika, toliko posla ne bi se nikako moglo učiniti. Ja sam im do neba zahvalan, ne radi samog sebe (iako su mi od neprocjenjive pomoći), nego radi sveukupne pastve, "sve na veću Slavu Božju". Što se tiče mladih (ne djece – jer s njima rade vjeroučiteljice), zasad se ne nalazi nitko tko bi se njima bavio, ali se polako pokazuju konture neke organiziranosti za budućnost. Smatram da će se za dvije do tri godine uspjeti formirati jedna živa skupina. Toliko je, naime, potrebno vremena da se razvije jedno povjerenje. Baš zato mislim da bi župnik trebao biti bar desetak godina u župi kako bi izgradio to povjerenje jer se ono ne postiže okupljanjem po nužnosti (kao npr. skupiš krizmanike koji jednostavno shvaćaju da moraju doći). O ovoj župi dalo bi se još jako puno govoriti, ali o tome će govoriti dopisi koje ćemo slati i o kojima ćemo izvještavati čitatelje Ladonje, kako se budu događali, kao npr. ređenje za prezbitera i Mlada misa našeg đakona vlč. Želimira Bagavca (21.lipnja 2015. u 11 sati).

Svim čitateljima Ladonje želim poručiti: „Čitajte Ladonju! Javljate se i sami. Pišite što se događa kod vas. Pišite svoja iskustva vjere. Pišite zašto ste radosni, što vam vjera znači, koristi. Pošaljite fotografije. I budite ponizni: dopustite da urednikova bude zadnja! Tad će Ladonja biti još aktualnija, još ažurnija, još ljepša i draža.“

Biskupijsko korizmeno hodočašće u pulsku katedralu

PULA Tradicionalno biskupijsko korizmeno hodočašće u pulsku katedralu održano je, kako je to već uobičajeno od 2000. godine, četvrte korizmene nedjelje. Na hodočašće u pulsku prvostolnicu dolaze vjernici iz svih triju dekanata Pulsko-biskupije, Vodnjanskog, Labinskog i Pulskog dekanata, a posljednjih godina i poneke župe iz Pazinsko-dekanata. Hodočašće je započelo pokorničkim bogoslužjem koje je održao vlč. Joel Cattary. Usljedila je pobožnost Križnog puta koji su čitali vlč. Jeronim Jokić i jedna čitačica. Za sakrament ispovijedi na raspolažanju je bilo dvadesetak svećenika. Misno je slavlje predvodio porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša. Spominjući sliku iz nedjeljnog evanđelja: „I kao što je Mojsije podigao zmiju u pustinji, tako ima biti podignut Sin Covječji da svaki koji vjeruje u njemu ima život vječni“, Biskup je posebno naglasio pojmove 'vjera u Isusa Krista' i 'život vječni'. Treba iskreno promisliti koliko često mi u svom životu, pa i svakidašnjici, razmišljanjima, stavovima i djelima stavljam u pitanje vjera. U događaju s mjedenom zmijom, nije metal, mjesto, taj koji spašava, već je vjera ta koja podiže čovjeka. Vjera u Boga, u ljude, u bližnje, nešto je bez čega čovjek ne bi mogao živjeti. Biskup se nadalje osvrnuo na pojam 'život vječni' te ga usporedio sa savršenim mirom, vrhuncem života, kada su sve potrebe zadovoljene, ali, nadodao je, onaj pravi mir ne može se postići bez pravde i istine. Najprije je potrebno ostvariti mir prema Bogu, shvatiti da Bog nije strog sudac koji kažnjava, već da je Bog Ljubav i Milosrđe, koji čovjeku želi vrhunsko i savršeno dobro. Nadalje, potrebno je postići mir sa samim sobom. Biskup je citirao iskustva iz prakse psihologa kako u psihološkim poteškoćama ljudi često najteže oprostiti sebi. Za oprostiti sebi, i postići mir sa sobom, potrebna je prije svega iskrenost o vlastitoj nutrinji.

I na posljetku, potrebno je uspostaviti mir prema životu, ne imati nerealna očekivanja jer su često pretjerana i nerealna očekivanja od života izvor frustracije i tjeskobe. Životne okolnosti u kojima se nalazimo kušnje su koje trebamo znati nadvladati, spoznajući da je tih nekoliko desetljeća ovozemaljskog života samo mali dio života u Vječnosti. Potrebno je shvatiti da je Bog Ljubav, nastavio je Biskup, on tu Ljubav donosi svim ljudima, svim narodima, cijelome svijetu, i mi smo pozvani tu ljubav svojim djelima širiti. Tragedija je kada nam se Bog nudi, a mi ne prepoznajemo tu dragocjenost, i tada, odbacujući ga, sami sebi sudimo, to je značenje tvrdnje iz Evandela: „...a tko ne vjeruje, već je osuđen što nije vjerovao“. Neka nam ovo vrijeme korizme bude poticaj da ne odbacujemo što nam Bog nudi, već da se što bolje pripravimo i da u ispovijedi budemo što iskreniji prema sebi i prema Bogu, zaključio je Biskup. Cijelo je hodočašće prigodnim pjesmama popratio katedralni zbor pod ravnateljem Elene Roce i uz orguljsku pratnju Paole Batel. (G. K.)

Zlatno maslinovo ulje na obroncima Zamaska

PRIPREMIO ŽELJKO MRAK

Radišna, marljiva, članovi odrasli i odgajani u vrijednosnom sustavu u čijim su temeljima obitelj, katolička vjera i narodni identitet zapisani u kamenu, gdje se nesobičnim radom i davanjem može uspjeti i biti sretan, to je obitelj Flego, supružnici Davorka i Bruno i njihovo dvoje djece, Viktorija i Romeo.

L: Gospođo Davorka, gospodine Bruno, možete li nam predstaviti svoju obitelj? Obitelj Flego su : Bruno Flego, dipl. iur., otac, maslinar, direktor hotela, kuglaš; Davorka Flego, dipl. oec., majka, maslinarka, pjesnikinja, slikarica; Viktorija Flego, kći, studentica III. godine na Medicinskom fakultetu u Zagrebu; Romeo Flego, sin, student II. godine na Pravnom fakultetu u Zagrebu; Ema Flego, Brunova mama, svekrva, nona Pina.

L: Od ljubavi prema maslinama do medalja zlatnoga sjaja. Kako je sve to započelo? Sve je zapravo započelo iz želje da se zemljištu koje su obrađivali djed i otac (i od čega je naša obitelj živjela), a koje je nažalost posljednjih dvadesetak godina bilo zapanjeno, da novi život i da se privede svrsi. I tu je odabir pao na maslinu. Naravno da odabir nije bio sasvim slučajan: to je područje gdje se maslina tradicionalno uzgajala (u neposrednoj blizini postojale su tri uljare), a vrlo je važan detalj i činjenica da u masliniku sve poslove možete odgoditi na neko vrijeme bez da proizvodnja trpi

štetu. Taj nam je trenutak jako važan kako ne bi trpio naš drugi posao – hotel Lovac. Kada je odabir pao na maslinu, onda je nastavak imao sasvim logičan sljed: paralelno sa sadnjom maslinika, skupljali smo literaturu o maslini i maslinarstvu i učili, savjetovali se sa strukom, otišli na tečaj za maslinare, kao i onaj za kušače maslinova ulja ...Prve smo masline zasadili 2004. godine i zatim nastavili saditi svake godine po otprilike 1 ha, tako da danas imamo oko 7 ha pod maslinama.

Sve masline navodnjavamo, što je od osobitog značaja za porast u prvim godinama nasada.

Prva zlatna medalja uslijedila je već treću godinu sadnje, a nakon toga još čitav niz raznih priznanja za vrhunsku kvalitetu ulja koje proizvodimo.

L: Hotel „Lovac“ kojim dugo upravljate i u ovim finansijski turbulentnim vremenima uz velika odricanja uspješno posluje?

Hoteliom Lovac upravljamo od 1996. godine, i to je velik izazov za cijelu obitelj. Uspjeli smo objekt sačuvati od propadanja, ponovno mu udahnuti život i stvoriti mjesto gdje Pazinjani i ostali gosti često svraćaju i rado koriste usluge koje pružamo, od svakodnevnih marenada do organizacije obiteljskih okupljanja, proslava obljetnica, vjenčanja ...Nastojimo svojim gostima pružiti korektnu i kvalitetnu uslugu po što nižim cijenama jer vremena su teška, iako su troškovi poslovanja visoki i u stalnom porastu. Zahvaljujući našim gostima, ipak uspijevamo opstati i uredno izvršavati svo-

je obveze. Valjda ćemo svi zajedno dočekati i bolja vremena.

L: Velike su obveze u masliniku i u vodenju hotela?

Dok masline mogu bez veće štete preživjeti i određeno „zanemarivanje“, hotel traži danonoćnu prisutnost. Mi radimo cijelu godinu, 24 sata dnevno. Imamo 25 zaposlenika, pa kad tome dodate obveze prema održavanju objekta, nabavu namirnica, sirovina, energenata, inventara, komunikaciju s kupcima ...nema odmora.

L: Tko je zadužen za podjelu posla u obitelji ili je sve već tako uigrano da nema praznog hoda?

Stroga podjela posla u obitelji ne postoji. Sve važnije odluke raspravljamo zajedno, i u tome potpuno ravnopravno sudjeluju i djeca, i to već od 8./9. godine života. Takav odnos smatramo jednim od bitnih elemenata u odgoju djece. Poslove na dnevnoj razini tako i dogovaramo i dijelimo, ali važno je da svi mogu kvalitetno obaviti sve poslove, da su svi u sve upućeni. Takva podjela posla nije uvijek ekonomski možda najučinkovitija, ali nas zajednički veže uz posao, dijelimo brige i radosti, učvršćuje nas kao obitelj.

L: Kako izgleda jedan „običan“ dan u vašoj obitelji?

Prilično obično s našeg gledišta. Iako ne pripadamo baš ranoraniocima (smijeh), uglavnom nakon ustajanja zajedno popijemo kavu i dogovaramo dnevne obveze, nakon čega ja odlazim u Lovac (koji je 20 km udaljen od naše kuće). Tu slijede sva-

kodnevni poslovi, od razgovora s osobljem, kratkog komentiranja proteklog dana i današnjih obveza, do poslova nabavke, otklanjanja sitnih kvarova i razgovora s dobavljačima ili klijentima. Supruga mi se priključi nešto kasnije, po potrebi, te zajedno prokomentiramo stanje i odradimo dnevne potrebe u objektu. Povratak kući slijedi oko 4 sata poslijepodne, zajedno ručamo. Moramo napomenuti da je za vrijeme školovanja djece to bio važan trenutak okupljanja obitelji oko zajedničkog stola i nonina ručka. Slijedi vrijeme za masline ili slobodne aktivnosti. Naravno, ne do kraja dana jer netko od nas obvezno još jednom mora proći hotelom i provjeriti funkcioni- ra li sve kako treba.

L: Zauzeti ste laici i desna ruka svim župnicima na Zamasku?

Vi ste to prelijepo rekli. Ja se ipak bojim da bi se naši župnici osjećali malo invalidi kada bismo im mi bili desna ruka, ali draga nam je kada možemo nešto učiniti na korist naše župe i župljana, i na taj način dati doprinos zajedništvu i skladu župe, a i podršku župnicima za njihov rad i strpljivost u našoj, ne baš velikoj župi.

L: U istom duhu odgajate i svoju djecu. Kao mladi bili su ministrantri, a sada kao studenti vjerni su čitači na misi za svakoga blagdana i nedjelje?

Moj je otac pričao kako je ministirao go- tovo dok se nije oženio, ja se sjećam svog prvog ministriranja „na Večernji“ velečasnom Marinu Mikoliću dok još nisam ni krenuo u osnovnu školu, a i Romeo je „od-ministrira“ desetak godina, tako da zaista imamo dugu obiteljsku tradiciju ministri- ranja. Romeo i Viktorija danas studiraju u Zagrebu, ali i danas, kad su kod kuće, a to je uglavnom za praznike, kad god mogu, veselo se jave na „pomoć“ župniku za čitanja.

L: Gospođo Davorka, dugi niz godina u slobodno se vrijeme bavite pjesništvom i

slikanjem što je davno prešlo okvire „hobijsa“?

Dakle, kao što smo opisali svoj rad u maslinicima i hotelu, na sličan način preda- jemo se i slobodnim aktivnostima. Dobro je, i uvijek se nađe malo vremena za stvari koje opuštaju, daju prostora kreativnosti i maštii. Ništa nije teško ako radite ono što volite. Tako da ja ustvari ne mislim da je to prešlo okvire hobija, nego da je to tek sada pravi hobi. Zna se što su nam prioriteti. Poeziju pišem unatrag pet godina i povremeno objavljujem u zajedničkim zbirkama i zbornicima, kojih se do danas skupilo blizu trideset. Već neko vrijeme najavljujem pripremu svoje vlastite zbirke pjesama, međutim, to je velik posao i traži malo više vremena, pa... bit će kad bude... O slikanju teško pronalazim riječi, reći ću samo da, kada je preda mnom platno, a ja u ruci držim olovku ili kist, pronalazim mir, ali i snagu. I evo, nakon nekoliko godina ustrajna i predana rada, prema Vašim ri- jećima cini mi se da je taj rad prepoznat. Hvala Vam na tome. To je meni velika čast, ali i obveza. Također, jako neobično isku- stvo jer sam ja po struci diplomirana ekono- mistica koja je pukim slučajem zaronila u umjetnost (uostalom, kao i u maslinar- stvo).

L: Gospodine Bruno, Vi svoje rijetko slo- bodne sate ispunjate sportski ili... ?

Uz sve obveze, ako se stvari dobro poslože, može se naći slobodnog vremena i za sport koji volim i za koji se uvijek zalažem i svima ga preporučam. Nažalost, mislim da se sport pomalo zanemaruje, iako imamo do- sta uvjeta za to, kao što su sportske dvorane, igrališta u mnogim selima ...Potrebno je samo malo dobre volje. Osobno se bavim kuglanjem, i to aktivnim natjecanjem, i po- vremeno tenisom s prijateljima iz Kašćerge.

L: Svojoj ste djeci, sada studentima, od- gojem dali roditeljske naputke kako iz- graditi vlastitu osobnost, kako se dosti- žu uspjesi u bilo kojem području života. Možete li podijeliti ta svoja razmišljanja s našim čitateljima?

Mi mislimo da su djeca najveće mjerilo uspjeha svake obitelji, i ono što ste tu postigli, ni sa čim drugim ne može se mjeriti ni uspoređivati.

Već smo ranije spomenuli uvažavanje dje- ce i postupanje s njima kao s punopravnim članovima obitelji, kad god je to moguće. Drugi, ali jednakovo važan trenutak jest vla- stiti primjer: ne možete djecu učiti ljuba- vi, ako sami mrzite, uvažavanju, ako sami prezirete. Vlastiti primjer ne može zamijeniti nijedna odgojna metoda. Nadam se da smo djecu odgojili na način da budu ustrajni u svojim namjerama, skromni u očekivanjima i uvijek spremni pomoći.

L: Biste li mogli preslikati ili primijeniti ova svoja razmišljanja kao opća i za iz- gradnju ove prelijepo nam domovine Hrvatske, za prijeko potrebnu kulturu dija- loga i zajedništvo o kojem nam je slovila i aktualna predsjednica Hrvatske, a sve u svrhu izgradnje kvalitetnijeg hrvatskog društva?

Sve vrijednosti koje ističemo kao nužne i kojima mora težiti svaka obitelj, vrijede i za pojedinca. Imamo predivnu domovinu, ali nažalost i previše podjela među nama. Umjesto jala i zavisti, počnimo se radovati uspjehu susjeda, umjesto okrivljavanja svih drugih, napravimo sami makar mali korak naprijed. Žatomimo u sebi mržnju, zavist i doprinesimo vlastitim primjerom toleran- ciji i uvažavanju drugih.

L: Zahvaljujem vam na ovom ugodnom razgovoru, uz želju da ustrajete u onome što radite i na dobrobit svih koji zajedno s vama dijele vaše uspjehe?

Hvala i Vama.

DRUŽBA SESTARA MILOSRDNICA SV. VINKA PAULSKOG - ZAGREB

Sestre žive u zajednici te služe Isusu Kristu, posebno pomažući siromasima i osobama na rubu društva, u duhu karizme svetih Vinka Paulskog i Lujze de Marillac. Prepoznajući znakove vremena, sestre djeluju na mjestima gdje se nalazi čovjek u potrebi kojemu svojim sposobnostima i stručnošću mogu pružiti duhovnu i materijalnu pomoć. Djetalnost sestara milosrdnica obuhvaća odgojno-prosvjetno i zdravstveno-socijalno područje te se ostvaruje i u suradnji s ostalim crkvenim ustanovama, udrugama i zajednicama.

✉ S. VERONIKA POPIĆ

Družba sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog – Zagreb redovnička je kongregacija čije članice žive život posvećen naslijedovanju Isusa Krista zavjetovanjem evanđeoskih savjeta poslušnosti, čistoće i siromaštva. Bitna je odlika života sestara apostolska djelatnost, djetovorna kršćanska ljubav koja proistječe iz dubokog molitvenog i sakramentalnog zajedništva s Isusom Kristom. Sestre žive u zajednici te služe Isusu Kristu posebno pomažući siromasima i osobama na rubu društva, u duhu karizme svetih Vinka Paulskog i Lujze de Marillac. Prepoznajući znakove vremena, sestre djeluju na mjestima gdje se nalazi čovjek u potrebi kojemu svojim sposobnostima i stručnošću mogu pružiti duhovnu i materijalnu pomoć. Djetalnost sestara milosrdnica obuhvaća odgojno-prosvjetno i zdravstveno-socijalno područje te se ostvaruje i u suradnji s ostalim crkvenim ustanovama, udrugama i zajednicama.

Vinko Paulski – zaštitnik svih karitativnih djelatnosti

Korijeni Družbe sestara milosrdnica sežu u Francusku sedamnaestog stoljeća. U temeljima prošlog i sadašnjeg poslanja sestara milosrdnica nalazi se osoba svetog Vinka

Paulskog (1581. – 1660.), koji je zbog svoje obnoviteljske uloge u Crkvi usmijerenoj ponajvećma prema djelima kršćanske ljubavi, proglašen zaštitnikom svih karitativnih djelatnosti. On je zajedno sa svetom Lujzom de Marillac (1591. – 1660.) godine 1633. osnovao Kćeri kršćanske ljubavi, novu žensku redovničku zajednicu s poslanjem služenja najsromašnjima. Kćeri su bile jedinstvene po načinu života i poslanju koje najbolje opisuju sljedeće Vinkove riječi: "Vaš samostan bit će kuće bolesnika; ćelija – iznajmljena soba, a klaustar gradske ulice ili bolesničke sobe. Klauzura će vam biti poslušnost, rešetka strah Božji, a veo sveta čednost." O duhu i poslanju Družbe rekao je: "Duh se Družbe sastoji u tome da se darujete Bogu, da ljubite našega Gospodina i da mu služite u osobi siromaha, tjelesnim i duhovnim djelima milosrđa, u njihovim kućama i drugdje te da poučavate siromašne djevojke, djecu i općenito sve koje vam Božja providnost šalje."

Poslanje koje je sestrama, svećenicima i laičkim bratovštinama ostavio sveti Vinko, njihov utemeljitelj, širilo se. Ključna osoba za dolazak sestara u Hrvatsku jest Juraj Haulik (1788. – 1869.), rodom Slovak, prvi zagrebački nadbiskup i kardinal. Razdoblje je svoga upravljanja Zagrebačkom nadbiskupijom obilježio ustajnom skrbi za dobro hrvatskoga naroda, u vremenu previranja i buđenja narodne svijesti. U tom pogledu, skrb za prosvjetu i odgoj mladeži, kao i brigu za bolesnike, povjerio je sestrama milosrdnicama koje su 1845. na njegov poziv došle u Zagreb. Godine 1856. njegovim zalaganjem zagrebački samostan sestara milosrdnica postaje samostalna kućom maticom, a time nastaje samostalna redovnička družba sa sjedištem u Zagrebu. Uteteljitelj je te družbe kardinal Juraj Haulik.

Sestre milosrdnice došle u Rijeku

Sestre milosrdnice došle su iz Zagreba u Rijeku 1. studenog 1858., na poziv Komis-

sije dobrotvornosti Rijeke, da bi preuzele brigu za bolesnike, siromahe i siročad u gradskoj bolnici – ubožnici, gdje su i stanovaile. Bila je to prva bolnica koju je izvan Zagreba preuzela Družba sestara milosrdnica. Sestre su pripadale svim narodnostima Austro-Ugarske Monarhije, a najviše ih je bilo iz Slovenije, Austrije, Hrvatske i Češke. Milosrdnički zanos i služenje ubrzo su urodili duhovnim zvanjima iz Rijeke i okoline. Nakon Prvog svjetskog rata, kada su ovi krajevi bili pod talijanskom vlašću, sestre su iskusile velike poteškoće budući da se Vrhovna uprava Družbe nalazila izvan Italije što je smetalo Upravi bolnice. Da bi sestre mogle nastaviti svoje milosrdničko djelovanje u bolnici, dana 3. siječnja 1932. godine osnovana je provincija sa sjedištem u Rijeci i stavljena pod zaštitu Majke Dobrog Savjeta. Nakon Drugoga svjetskog rata djelovanje je sestara u bolnicama svedeno na najmanju moguću mjeru, ali se otvorilo novo polje rada – apostolat po žu-

pama: katehizacija, vođenje crkvenog pjevanja, vođenje domaćinstava na župama. Također, započinju djelovati u domovima za starije i nemoćne.

Godine 1985. godine sestre proširuju svoje socijalno-karitativno djelovanje preuzimanjem službe u Caritasu Riječke nadbiskupije, a od 1994. vode Caritasov Dom za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja „Sveta Ana“. Tijekom Domovinskog rata sestre su ulagale velike napore kako bi pružile pomoći i podršku najpotrebitijima, a u to vrijeme i mnogim prognanicima i izbjeglicama. Na molbu roditelja, koji su željeli upravo njima povjeriti odgoj i čuvanje svoje djecu, otvorile su 1987. godine dječji vrtić „Žyjezdica mira“ u Rijeci. Sestre od 1991. godine djeluju i u školama, a prepoznatljive su po svom radu sa siromasima i beskućnicima, posebno u Kući utočišta u Rijeci, u kojoj svakodnevno skrbe za osamdesetak osoba s marginama društva. Prepoznajući siromahe današnjega vremena, uz već navedeni apostolat, sestre milosrdnice danas djeluju i na područjima hagioterapije te bioetike, potom animiraju skupine mladeži (Marijansku vinkovsku mladež), različite (vinkovske) udruge, misionarke su na dalekim Salomonskim otocima... Milosrdnice trajno ostaju otvorene prema novim potrebama čovjeka današnjice, kao što je i rekao Vinko Paulski: „Ljubav je beskrajno domišljata.“

Na području Porečke i Pulske biskupije od 1947. godine

Svoje djelovanje na području Porečke i Pulske biskupije milosrdnice su započele godine 1947. g. u Poreču. Budući da su Istru u razdoblju poslije Drugog svjetskog rata napustile talijanske redovnice (jer je Istra vraćena Hrvatskoj), mnoga su područja dotadašnjega apostolata redovnica ostala prazna. Stoga su mons. Božo Milanović i porečki župnik Antonio Krizma pozvali sestre milosrdnice Provincije Majke Dobrog Savjeta – Rijeka kako bi preuzele brigu za djecu u Poreču, u dječjem vrtiću koji su prethodno vodile redovnice talijanske družbe koje su napustile Hrvatsku. Od tog su vremena sestre svoje djelovanje proširile i na mnoga druga istarska mjesta (Višnjan, Pazin, Tinjan, Labin, Medulin, Buje, Žminj, Pula) uključujući se u župni apostolat, vođenje kućanstava na župama, odgoj, a potom i djelovanje u bolnici u Puli. Danas su sestre milosrdnice prisutne u Žminju, Poreču i Puli. Osobitost njihova djelovanja, od dolaska u Hrvatsku pa sve do danas, jest biti uz čovjeka, na onim mjestima na kojima se taj čovjek u trenutku svoje potrebe nalazi. A to znači trajna otvorenost prema različitom, drugaćijem, trajna otvorenost prema novim iskoracima u darivanju sebe služeći Bogu u čovjeku potrebniku.

Kćeri milosrda bl. Marije Propetog Isusa Petković

Povodom Godine posvećenog života, u kapeli Milosrdnog Isusa u Kući skrbi sv. Polikarpa u Puli, jednom mjesечно, na poziv sestara Družbe Milosrdnog Isusa, različite redovničke družbe i zajednice koje djeluju na području Porečke i Pulske biskupije predstaviti će svoj red, karizmu i utemeljitelja na molitvenom susretu Štovatelja Božjeg milosrda, koji se održava svakog petka. U petak 13. ožujka prve su svoju družbu predstavile dvije redovnice iz reda Kćeri milosrda TSR sv. Franje: s. Nevena Gadža, predstojnica pulskog samostana, i s. Edita Zeko. Uvod i pozdrav izrekla je s. Jaira Udovičić, predstojnica pulskog samostana Družbe sestara Milosrdnog Isusa. Sestre kćeri milosrda govorile su o nastanku i povijesti svoje družbe, koja je nikla u Blatu na Korčuli, rodnom mjestu njihove utemeljiteljice bl. Marije od Propetog Isusa Petković. Rođena je u brojnoj i veoma pobožnoj obitelji. U njihovo se kući uvijek čitalo Evandelje, ali posebno joj se urezalo u srce Evandelje po Luki, redak 10,42: „...a jedno je potrebno. Marija je uistinu izabrala bolji dio, koji joj se neće oduzeti.“ Papa sv. Ivan Pavao II. je prigodom svojeg trećeg posjeta Lijepoj Našoj (kako i ona govorila) proglašio Mariju od Propetog Isusa Petković, blaženom. Svojim je sestrama često govorila „Neka vam prvo bude na srcu odgoj djece...“ Tako su 1. rujna 2003. sestre toga reda došle u Pulu, na Veli Vrh, gdje je i danas smješten dječji vrtić. Sestre djeluju i unutar župe. U cijeloj RH imaju 280 djece, u Zagrebu, Splitu, Puli, Blatu na Korčuli, Subotici... Radeći što je ispunja, ona je križ prihvatala i u križu našla okrepnu! Kćeri Milosrda svoje poslanje u Crkvi nastoje ispuniti svjedočenjem milosrdne ljubavi nebeskog Oca, naslijedujući raspetoga Isusa po uzoru sv. Franje Asiškoga i svoje blažene utemeljiteljice. Družbinu karizmu sestre oživotvoruju u odgoju i izobrazbi djece i mlađih, posebno siromašnih, vjerskoj pouci i župnom pastoralu, u apostolatu milosrda i misijama; u franjevačkom sestrinstvu uzajamne ljubavi, jednostavnosti, žrtvenosti, radijnosti i životne radosti, vjerne Crkvi i njezinim Pastirima i zalažući se za dostojanstvo ljudske osobe. Matična kuća Družbe Kćeri milosrda TSR sv. Franje u Blatu na Korčuli. Družba je papinsko prava i Vrhovna je uprava u Rimu. Oko 350 njenih članica djeluje u pet provincija: hrvatskoj, talijanskoj, argentinskoj, peruanskoj, paragvajskoj, koje su rasprostranjene u dvanaest zemalja: Hrvatskoj, Sloveniji, Vojvodini, BiH, Italiji, Rumunjskoj, Njemačkoj, Kanadi, Argentini, Paragvaju, Čileu i Peruu. Hrvatska provincija Krista Kralja, s provincialnim sjedištem u Zagrebu, ima 29 zajednica u kojima djeluje oko 160 sestara. Duhovno je središte Provincije svetište blažene Marije Propetog u Blatu na Korčuli. Sestre družbe Kćeri milosrda stigle su u Pulu još davnih četrdesetih godina prošloga stoljeća, u tadašnji samostan uz malu crkvicu sv. Josipa. Nakon toga su bile i u drugim župama, a sada djeluju u Župi Krista Spasitelja na Velom Vrhу gdje osim pomaganja u župi, vode i Dječji vrtić Marija Petković, jedinu katoličku predškolsku ustanovu na području Porečke i Pulske biskupije. Susret je nakon predstavljanja Kćeri milosrda zaključila s. Jana Komenda. (G. K.)

Proslavljen blagdan sv. Josipa

PULA U jedinoj istarskoj župi posvećenoj sv. Josipu blagdan nebeskog zaštitnika 19. ožujka 2015. godine proslavljen je svečanim misnim slavlјima te prigodnim programom. Središnju euharistiju predvodio je o. Đuro Hontić, župnik i gvardijan pulskih župe i samostana sv. Ivana Krstitelja, uz koncelebraciju svećenika i redovnika pulskih župa i samostana. Otac Hontić je u prigodnoj homiliji naglasio upravo rijeći „Ne boj se!“ koje je sveti Josip čuo od anđela u snu. Naime, naglasio je propovjednik citirajući psihološke studije, strah je osjećaj koji se javlja kod osoba koje gledaju samo u sebe, njihov strah proizlazi iz saznanja o vlastitim ograničenjima i nemogućnostima. Oni pak koji gledaju u Boga, i koji vjeruju, ti se ne boje, naglasio je o. Hontić, jer znaju da su pod Njegovom zaštitom. To je poruka koju bi posebno sada trebao živjeti i shvatiti hrvatski narod; upravo je zato još davne 1687. Hrvatska stavljena pod zaštitu sv. Josipa, kako bi mu se narod utjecao u teškim vremenima i pogibeljnim povijesnim okolnostima. Štovanje koje je u prošlosti hrvatski narod iskazivao sv. Josipu očito je i po tome što u Hrvatskoj postoji oko 150 crkava, od kojih su neke i svetišta, posvećenih sv. Josipu. Hrvatsko nacionalno svetište posvećeno sv. Josipu jest u Karlovcu. Obraćajući se djeci nazočnoj na misi, o. Hontić im je preporučio da se u mogućnostima, ali i izazovima koje će im donijeti budućnost ugledaju u sv. Josipa te se poput njega oslanjanju na Boga u rješavanju životnih poteškoća, kako bi u životu bili sretni. Već je duži niz godina običaj da iz triju osnovnih škola koje postoje na području Župe sv. Josipa te dviju srednjih škola toga dana mnogi učenici i profesori sudjeluju u misnom slavlju. Na kraju mise, kako je to već uobičajeno, školski zborovi izveli su kraći glazbeni program. Nastupili su zborovi iz Škole za odgoj i obrazovanje, OŠ Vidikovac i OŠ Monte Zaro. Misno slavlje pjevanjem je uzveličao župni zbor pod ravnanjem i uz orguljsku pratnju gospođe Jelene Orober Bastiančić. (G.K.)

Križni put u Kaštelu

Unedjelju 22. ožujka 2015. g. u Kaštelu je izmoljen Križni put, koji je predvodio velečasni Mladen Pranjić. Sudjelovali su vjernici i svećenici iz svih župa Umaško-oprtaljskog dekanata, a prigodna su čitanja po postajama čitali čitači iz svih župa, a njihov je svećenik na kraju molio prigodnu molitvu. Križni je put bio upriličen na putu od crkve u Kaštelu pa do vrha drevnog

Kaštela i s druge strane natrag. Odazvao se velik broj vjernika, a prisustvovali su i crkveni zborovi iz gotovo svih župa. Na kraju je župa Kaštel organizirala okrepu za sve sudionike, koju su pripremili dobrovoljni članovi DVD-a Buje, DVD-a Novigrad i DVD-a Žminj. (VDM)

Križni put s najmladima

PULA U pulskoj Župi Krista Spasitelja u naselju Veli Vrh na po-božnost Križnog puta, uz mnogobrojne župljane, okupljuju se i roditelji djece koja pohađaju tamošnji vrtić Marija Petković. U petak 13. ožujka na Križnom su putu, uz odrasle, aktivno sudjelovala i djeca svih uzrasta. Veća su djeca sudjelovala kao čitači zajedno s odraslima, a maleni iz jasličke i vrtičke skupine mirno su i svečano stajali pored zabora, desno od prezbiterija i uz ambon, pobožno držeći u rukama mala raspela načinjena od prirodnih materijala. Rijetke su župe koje se mogu podižiti tolikim brojem malenih sudionika na pobožnosti Križnog puta, no njihova prisutnost, zajedno s roditeljima, u sveukupnom životu župne zajednice neupitan su dokaz oplemenjujućeg učinka, rekli bismo, poput svojevrsnog „duhovnog katalizatora“, koji jedna takva katolička odgojna ustanova ima na život župe te posredno i na širu društvenu sredinu. (g.k.)

VAŽNE ORGANIZACIJSKE OBAVIJESTI UZ II. NACIONALNI OBITELJSKI SUSRET TRSAT, 19. TRAVNJA 2015.

Poštovani hodočasnici i drage obitelji!

Drugi nacionalni susret na Trsatu, za nepunih mjesec dana, gotova je stvar.

Sv. Ivan Pavao II., naš suvremenik i zagovornik, obiteljski papa, znao je govoriti:

„Nikada se neću umoriti govoriti o obitelji.“ To bi sada, kao nikad, trebali uzeti k srcu naši biskupi i s njima svećenici i katehete. Planirani susret na Trsatu velik je izazov za nas pastoralne djelatnike ove mjesne Crkve i ujedno test koliko smo suvremeni i u koraku s Katoličkom Crkvom i novom evangelizacijom. Nadamo se da će svećenici obraditi, na bilo koji mogući način/klanjanje, kateheza, susret.../, zadane materijale za taj važan susret. Ovdje donosimo važne informacije koje bi trebale što prije ući u praksu.

GLAVNI JE SUSRET U NEDJELJU, III. VAZMENU, na Trsatu 19. travnja 2015.

SREDIŠNJE JE MISNO SLAVLJE U 12.00 sati, ali prethodi i program već od 10.00 sati, u kojem sudjeluju, naravno, obitelji sa svojim obiteljskim iskustvima.

Tko su uzvanici Susreta?

Jednostavno: to su obitelji, ne tek bračni parovi, već svi koji se osjećaju članovima obitelji, supružnici, djeca, mlađi... stariji. Mesta je za sve i važno je da nas bude.

Organizacija putovanja?

Oni koji imaju svoje uloge, već su se javili.

Međutim, svi se drugi trebaju javiti SVOJIM ŽUPNICIMA, uključujući i one koji idu osobnim automobilima, **do petka 10. travnja 2015.**

Župnici će u dogоворu s DEKANOM dogovoriti autobus za jednu ili više župa jer sve treba biti uredno i na vrijeme. Župnici koji primaju prijave, broj će prijavljenih javiti dekanu, a DEKAN, vicekancelaru v.l. Vladimиру Briziću u Biskupiju, do 12. IV. 2015. na mob. 091/263 50 74 ili 099/80 89 280 ili tel. 635 – 410.

Dekani trebaju javiti vicekancelaru i koliko svećenika ide iz pojedinačnoga dekanata.

Nama ne smije biti problem jer u srednjim i manjim župama možemo mislu staviti i popodne ili u subotnje predvečerje. Vicekancelar treba do 13. IV. javiti u Obiteljski ured Riječke nadbiskupije i broj laika i svećenika.

No, za vjernike je najvažnije DA SE ODMAH MOGU PRIJAVLJIVATI SVOJIM ŽUPNICIMA.

Na kraju još jedna obavijest, za one dijelove u Istri koji su bliži Rijeci. U predvečerje, tj. 18. IV. bit će prijenos VELIKE OBITELJSKE SVIJEĆE IZ RIJEČKE KATEDRALE NA TRSAT, u procesiji po TRSATSkim STUBAMA u 19.00 sati i dolaskom na Trsat slijedi još kratko bdjenje. Kome je moguće autom ići i još koga uzeti, za svaku je pohvala.

Za Obiteljsko vijeće i ured,
uz poštovanje,

M. Koren, R. Lekaj i D. Ujčić

Život za bližnjega

VIŠNjan, MARKOVAC Marčelo Deklić i Darinka Dagostin iz Trviža na dan sv.Valentina, 14. Veljače, prije 63 godine sklopili su brak. Vrijedni, marljivi, skromni koračali su zajedno 63 godine, život ih nije mazio, to su uvijek potvrđivale njihove težačke ruke. Plod su njihova zajedničkog života njihova djeca i unuci kojima su se nesebično davali. Stara obiteljska kuća u Markovcu svima je uvijek otvorena, a to htijenje da pomognu drugima, taj život za bližnjega i drugoga hranili su njihove živote sve ove godine i bili njihova radost. Bolest je Marčela prikovala za krevet, ali zavjet koji su izrekli pred Bogom pred pune 63 godine...*i u dobru i u zlu...živjeli su do sada.* Marčelo je preminuo 13. ožujka 2015., okrijepljen svetim sakramentima, pokopan je dostoјanstveno uz velik broj vjernika i poštovatelja na mjesnom groblju u Višnjanu i ispraćen pjesmom... *Oči u oči....sjeti se da sam samo čovjek, a Bog da si ti..... (Obitelj)*

Naše redovnice na nacionalnom susretu

MARIJA BISTRICA I redovnice iz naše, Porečke i Pulsko-biskupije, sudjelovale su na Nacionalnom susretu redovnika, redovnica, Bogu posvećenih laika i laika povezanih s redovničkim zajednicama preko svjetovnih redova i bratstava povodom proslave Godine posvećenog života koji je održan u subotu 14. ožujka u Hrvatskom nacionalnom svetištu Majke Božje Bistrice. Organizatori susreta s geslom "Ja izabrah vas" (Iv 15,16) bili su Hrvatska biskupska konferencija i Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavaričica (HKVRPP). Euharistijsko slavlje na prostoru Crkve na otvorenom bl. Alojzija Stepinca predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. U koncelebraciji su bili apostolski nuncij u RH nadbiskup Alessandro D'Errico, predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić, dalmatinsko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života dubrovački biskup Mate Uzinić, šibenski biskup Ante Ivas, varaždinski biskup Josip Mrzljak, križevački vladika Nikola Kekić, sisački biskup Vlado Košić, bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak, porečko-pulski biskup Dražen Kutleša, zagrebački pomocni biskupi Valentin Pozaić i Mijo Gorski, imenovani krčki biskup fra Ivica Petanjak, generalni tajnik HBK mons. Enco Rodinis, kao i provincijali iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine te dvjestotinjak svećenika-redovnika. U ulaznoj procesiji uz (nad)biskupe i provincijale, na prostor euharistijskog slavlja došle su i provincijalke. Prije početka same mise, riječ dobrodošlice okupljenima, predvoditelju slavlja i nunciju uputio je predsjednik HKVRPP fra Jure Šarčević, OFMCap. (G. K.)

HODOČAŠĆE TRIMA SVETCIMA

LABIN Zadnjeg dana veljače 2015., tj.u subotu 28., rano ujutro, u pet sati, krenuli smo na hodočašće Svetcu u Padovu. Bili smo zahvalni od jutra i svakim satom sve više, do dolaska kući, za prekrasno proljetno sunčano, ni prehladno ni pretoplo, vrijeme. Osim Svetca (kako Antuna Padovanskog nazivaju sami Padovljani), pohodili smo našeg Hrvata, kapucina o.Leopolda Mandića, svetca novog doba (1866. – 1942.), isповједnika i pokornika, veoma zauzetog za jedinstvo katolika i pravoslavaca. Tu smo u snažnom duhovnom ozračju slavili misu na hrvatskom jeziku. Pohodili smo i crkvu svete Justine, djevice i mučenice iz prvih stoljeća kršćanstva, i molili da našem gradu Labinu Gospodin podari još ženskih duhovnih zvanja, djevice i djevojke potpuno posvećene Kristu. Hodočašće je bilo vrhunski organizirano. Zahvaljujemo za pedantnu i nematljivu organizaciju logistike i za sadržajna, razumljiva i korisna tumačenja gospodi Loreni te za smirenju vožnju vozačima Oliveru i Borisu. Povod ovom hodočašću bila je obnova kapelice sv.Antuna Padovanskog u crkvi u Podlabinu – išli smo ga „vidjeti u živo“. Sad će njegovu kapelicu krasiti i oveća slika o. Leopolda (znakovito jer ta kapelica često služi i kao isповјedaonica). (BiB)

Hodočašće u svetište Monte Grisa

Župljeni župa koje vodi don Bernard Jurjević (pomoćnik Mladen Pranjić): Kaštel, Marija na Krasu, Momjan, Grožnjan, Krasica, Kostanjica i Brda u subotu su hodočastili u svetište Monte Grisa iznad Trsta. Don Bernard je zajedno s nadležnim župnikom organizirao molitvu klanjanja te su služili svetu misu. Na kraju svete mise domaći je župnik blagoslovio „ogrlice s privjescima na obje strane“ gdje je utisnut lik Majke Božje Fatimske te ih uz prigodnu molitvu stavio hodočasnici oko vrata, u znak saveza vjernika i Gospe. Isto tako, izmisljena je molitva za sve žrtve I. i II. svjetskog rata, a posebno je spomenut blaženi Francesco Bonifacio, kojemu je posvećen i jedan oltar u ovoj velebnoj crkvi iz 1959. g. U popodnevnom dijelu hodočasnici su uz čitanja, molitve i prigodne pjesme prešli Križni put u svetištu Monte Grisa. (Valerija Dešković Miroslav)

Prvi Križni put po naselju

Treće korizmene nedjelje prvi je put, u novije vrijeme, u pulskoj Župi sv. Ivana Krstitelja održana pobožnost Križnog puta po ulicama naselja. Krenuvši iz unutarnjeg dvorišta crkve, vjernici, predvođeni križem, ministarstima te župnikom p. Durom Hontićem, prošli su ulicama: Ulicom sv. Felicite, Monte Magno i Škокovica, moći pobožnost Križnog puta te pjevajući prigodne pjesme.

Po povratku u crkvu pobožnost je završena u prednjem dvorištu crkve. Osim široke palete radova koji su u tijeku u cilju što skorijeg potpunog uređenja novizgrađene crkve, posebno veseli i razvoj pastoralnog života te župne zajednice. Taj rast u zajedništvu plod je očito izvrsne suradnje župljana i župnika p. Hontića te župnih vikara p. Jeronima Vujića i p. Željka Klarića. (G. K.)

PAZINSKI KOLEGIJ - Dan škole

Otvorena je izložba Knjige s potpisom

Dana 18. ožujka u knjižnici Pazinskog kolegija otvorena je izložba Knjige s potpisom, kao dio zbirke zavičajne građe Istre. Knjige s potpisom izložba je kojom se dio projekta, tj. zbirka zavičajne građe pod nazivom Florilegium Istricum, predstavlja javnosti. Želeći već neko vrijeme povezati istarsku tradiciju i suvremenost, što je bila i želja osnivača i prvog ravnatelja Pazinskog kolegija mons. Antuna Heka, zamišljen je projekt Zagrist' (Zavičajna građa Istre) kako bi sva građa istarske tematike bila sustavno i stručno obrađena i dana javnosti na korištenje. Projekt je zamišljen kao višegodišnji rad, a ova je izložba samo početak niza događanja. Cilj je zbirku predstaviti javnosti za 25. obljetnicu Kolegija. Posebnost izložbe Knjige s potpisom jest upravo u posvetama i potpisima različitih ljudi na koricama knjiga zavičajne tematike. Dakle, ono što obilježava izložbu Knjige s potpisom nije vrijednost ili rijetkost izdanja nego posebnost tragova koji su ostali na početcima knjiga.

U programu otvorenja Izložbe sudjelovali su učenici Kolegija: Marko Mirošav, Luka Planinić i Antonela Zaharija, a pose-

ban gost bio je g. Noel Šuran koji je na početku događanja prigodno izveo kantu pod mih Jadri, brode. O samoj Izložbi i Projektu govorila je prof. Kristina Varda. Izložbu je toplim riječima otvorio ravnatelj Pazinskog kolegija Alejandro Castillo Jiménez, a sve je zaključeno molitvom upućenom sv. Josipu, zaštitniku obitelji. Izložba je otvorena do 18. travnja 2015.

Dan škole

U četvrtak 19. ožujka, na blagdan sv. Josipa, učenici i djelatnici Pazinskog kolegija i ove su godine obilježili Dan škole. Umjesto nastave, tog su dana učenici sudjelovali u raznim sadržajima. Svečano misno slavlje predvodio je biskup mons. Dražen Kutleša, u koncelebraciji s ravnateljem Kolegija vlč. Aleandom Castillom Jiménezom, njegovim zamjenikom vlč. Maksimiljanom Ferlinom i vlč. Vladimirom Brizićem. Ljepotu misnog slavlja obogatio je zbor Pazinskog kolegija pod vodstvom prof. Marice Ursić, a čitanja i Molitvu vjernika čitali su također učenici Kolegija. U prigodnoj je homiliji mons. Kutleša govorio o poslanju Kolegija i važnosti odgoja za čovjekov život. Koliko je važan intelektualan napredak svakog učenika Kolegija, toliko je važan rast u odgojnem smislu, stasanje u dobrog, poštenog i pravednog čovjeka, rekao je

Biskup. Na kraju je sv. mise Biskup svim djelatnicima Kolegija zahvalio na trudu koji ulaže u život ove značajne ustanove za Porečku i Pulsku biskupiju.

Slijedio je natjecanje učenika u različitim sportskim aktivnostima – odbojci, košarci i nogometu, dok je istovremeno održano i međunarodno matematičko natjecanje Klokan bez granica. Nakon napečnih utakmica učenici i djelatnici Kolegija okupili su se u Auli minor gdje je ravnatelj Škole sv. Josipa, zaštitnika obitelji, simbolično predstavio i kao zaštitnika Kolegija. Slijedio je sažet prikaz događanja u Kolegiju i natjecanja na kojima su tijekom godine dana, od prošlog Dana škole, sudjelovali učenici Kolegija, zajedno sa svojim mentorima. Prigodno je nagradio najbolje učenike koji su sudjelovali i imali uspjeha na županijskim, državnim i međunarodnim natjecanjima. No, sve te uspjehu učenici ne bi mogli ostvariti bez svojih profesora koji, kako je istakao ravnatelj, svoje obrazovanje i usavršavanje nisu završili po završetku studija pa je ravnatelj poimence naveo svakog profesora mentora i savjetnika u Kolegiju te ih također simbolično nagradio. Službeni je dio završio domjenkom, a u večernjim su satima, u domskom dijelu, nastavljena zanimljiva natjecanja, npr. u briškuli. (Nina Maria Laginja)

SV. MARTIN NAD RAŠOM

U subotu 14. ožujka 2015. održan je dekanatski susret ministranata Labinskog dekanata koji je animirao vlč. Carlos Arturo Fonseca. Bilo je dvadesetak ministranata. Kolege svećenici i ministranti bili su oduševljeni njegovom originalnom animacijom. (BiB)

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE Čuvarice vjere i hrvatskog identiteta diljem svijeta

Tko može reći da je dobro i lako napustiti svoj dom, svoju obitelj, svoj zavičaj i svoju domovinu? Ostaviti svoje običaje, narodne fešte, vjerske blagdane i svoj jezik, svoju narodnu riječ, svoju besedu. Napuštao se Bogom danu, Suncem obasjanu i morem opasanu zemlju, a ne neku pustaru. Posebno je bilo teško kad se odlazilo iz straha ili siromaštva u progonstvo. A to je sudbina hrvatskog naroda više od jednog stoljeća. Nažalost, iseljavanje se ponavlja do današnjih dana. Naši su ljudi odlazili u daleke prekomorske zemlje Sjeverne i Južne Amerike, Australiju, Novi Zeland i po cijeloj Europi. Ti odlasci nisu imali toliko karakter prirodnih migracijskih kretanja, nego su uglavnom imali predznak bijega od gospodarskih, društvenih i političkih nedaća. Neki se nikad nisu vratili. Ali kako „krv nije voda“, što su poznate riječi i sv. Leopolda Mandića i mnogih drugih iseljenika, naš je čovjek svoju bol za domom ublažavao osnivanjem zajednica i slavljenjem svojih običaja i blagdana. Vjera u Boga u tome mu je davala posebnu snagu.

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE – DOM U TUĐINI

Crkva u Hrvata prepoznaла je težnju i muku svoga raseljenog naroda i pritekla mu u pomoć osnivanjem Hrvatskih katoličkih misija i hrvatskih župa. Crkva nisu zidine, Crkva su ljudi ma gdje oni bili. Iseljavanjem Hrvata, „iseljavala“ je i hrvatska Crkva i osnivala Hrvatske katoličke misije diljem svijeta. Nastajale su tako male hr-

vatske oaze u kojima se *copy paste* tehnikom, modernim jezikom rečeno, preslikavao život iz Domovine i zavičaja u dalekoj tuđini. Tako se tuđina lakše prihvaćala. Slavili su se blagdani hrvatskih svetaca, hrvatskih velikana, vjenčanja, obilježavali dani rođenja i umiranja. Trebalo je i poučavati nove naraštaje hrvatskom jeziku, kulturi i običajima. Hrvatski su svećenici nastojali okupljati hrvatske katoličke vjernike na službu Božju na hrvatskom jeziku i pokušavali im pomoći pri snalaženju u novim, nimalo lakinim, životnim uvjetima. Takve su zajednice imenovane po hrvatskim svetcima čiji je blagdan postao središnji dan za okupljanje svih Hrvata jedne šire zajednice. Tako se diljem svijeta slavi blagdan sv. Nikole Tavelića, sv. Leopolda Bogdana Mandića, blaženog Alojza Stepinca, sv. Vlaha, sv. Tripuna, sv. marijanski blagdani, božićno i uskrsno vrijeme. Velika je radost Zajednice kad se takvim slavlјima pridruži netko iz Domovine i obogati taj blagdan. Stoga je zadaća Hrvatske matice iseljenika povezivati domovinsku i iseljenu Hrvatsku preko raznih kulturnih projekta, događanja, posjeta i druženja. Iz Istre je krenulo tradicionalno obilježavanje blagdana sv. Leopolda Mandića u Padovi i druženje s Hrvatima Italije. S vremenom su ovi hrvatski centri postati nositeljima ne samo duhovnog života iseljenih Hrvata nego i kulturnog i društvenog života. Raznim događanjima u kulturi, humanitarnim projektima, dali smo kao malen narod velik doprinos u kulturi i znanosti u svakoj zemlji gdje je hrvatski čovjek živio i radio.

Hrvatske katoličke misije dale su veličanstven i neprocjenjiv doprinos okupljanju Hrvata diljem svijeta, očuvanju vjere i nacionalnog duha raseljenom hrvatskom narodu.

HRVATI U SLOVENIJI – HRVATSKA KATOLIČKA MISIJA U PORTOROŽU

I u Sloveniji živi naša dijaspora, iako znamo da je to blizu, u susjedstvu. Ipak, druga je to država, drugi jezik, i osjećaj da nisi „svoj na svome“, čini te iseljenikom i blizu tvoje Domovine.

Prema relevantnim procjenama u Sloveniji ima oko 55 000 stanovnika hrvatskog podrijetla. Ipak, Hrvati u Sloveniji nemaju nikakva zakonska nacionalna prava, iako već duže vrijeme zahtijevaju da im se prizna status nacionalne manjine. Budući da hrvatska zajednica nema status nacionalne manjine, uskraćena je za niz prava koja uživaju Mađari, Talijani i Romi, uključujući financijsku potporu slovenske države. Pojedine hrvatske udruge dobivaju tek minimalna financijska sredstva koja dodjeljuje Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i sporta RS – temeljem natječaja za kulturne projekte, čiji su kriteriji vrlo zahtjevni.

U Sloveniji djeluju i četiri hrvatske katoličke misije, i to u: Ljubljani, Mariboru, Novom Mestu i Portorožu. Jozo Begić, predsjednik Nacionalnog vijeća hrvatske dijaspore za sport i predsjednik Hrvatskog društva Istra u Piranu, kaže:

„Hrvati koji žive u Sloveniji ni danas, više od 20 godina od međunarodnog pri-

ODUVIJEK MEĐU NAMA

RIM Prošle su dvije godine od izbora kardinala Bergoglia za 266. papu. Čini nam se, međutim, da je on oduvijek među nama, iako njegova slika predstavlja nešto posve novo: nova filozofija u znaku jednostavnosti, što potvrđuje i njegov izbor imena, nova rješenja starih problema, pa čak i nove kritike pojedinaca i ustanova i nadasve nov način izražavanja i pristupa ljudima. Njegovim revolucionarnim reformama Crkva mijenja svoj izgled. Normalno je da onima koji su priklonjeni prošlim običajima, mnogo toga smeta. Već na početku svog pontifikata – prije dvije godine – papa Franjo je preuzeo mnoge obvezne. Neke je već ostvario, druge se teškom mukom uz oštra protivljenja, ostvaruju. Vjernici širom svijeta – posebno siromasi i nemoćni – polažu veliku nadu u njega. Da bi se moglo shvatiti složenost njegova pontifikata, dovoljno je uzeti u ruke apostolsku pobudnicu Evangelii gaudium, u kojoj se govori o etičkoj finansijskoj reformi, uključivši i socijalnu, te o obraćenju Crkve koja se mora približiti ljudima. Papa Franjo je novim načinom izražavanja uspio približiti Crkvu narodu, otvorio je vrata i onim najopornijima, dijalogizirajući s njima. Služeći se talijansko-španjolskim načinom izražavanjem, stvorio je i nove pojmove, koji su daleko od onih klasičnih latinskih, ali odgovaraju stvarnosti te ih nije potrebno ni objašnjavati jer daju smisao djelovanju. Priopćavanje pape Franje ne sastoji se samo u riječima. Odustao je od luksuznih auta, apartmana i izabrao jednostavniju rezidenciju sa svećenicima, biskupima i kardinalima u Kući sv. Marte. Mijenjao je i nepredviđeno dogovorene programe i mnogo toga improvizirao. Prihvatač čašu argentinskog čaja i bez srama piće ga pred stotinama tisuća hodočasnika na Trgu sv. Petra. Neočekivano telefonira poznatim i nepoznatim ljudima. Usudio je zagrasti u vruće probleme, kao što je Kurija i Vatikanska banka. Nemilosrdno je nastavio borbu protiv pedofilije među crkvenim ljudima i tražio oproštenje zbog dugogodišnje šutnje Crkve. Za žene koje se – kako je rekao prigodom obilježavanja svjetskog Dana žena – trude svakog dana oko izgradnje ljudskijeg i prihvatljivijeg društva tražio je veću ulogu u društvu i u Crkvi jer je svijet u kojem žene bivaju isključene, sterilan. Žene vide dalje i prenose nam sposobnost da stvari promatramo strpljivijim i nježnijim srcem. Mlade upozorava na njihovu neizbjegljivu ulogu u izgradnji pravednijeg svijeta. Približio se ljudima prevladavajući prepreke stoljetnih udaljenosti koje su se očitovali u odijelima, balkonima, ritualima. Blagoslovio je čak šake, ako ih se daje opravdano. Naravno da u tom preokretu postoje i opasnosti. **Govoreći o drogi u Argentini, upotrijebio je riječ "meksičanizacija"** te je došlo do diplomatskog sukoba s Meksikom. Tko se služi "bergoljevskim" rječnikom, shvaća i razumije Papu-pop, koji je simpatičan kada obavlja svoju dužnost kormilara Petrove lađe i kada zaboravlja svoju ulogu te se ponaša kao običan smrtnik. (Aldo Sinkovic)

Pjesnik Stipe Cvitan, nagrađeni pjesnik

znanja dviju neovisnih država, nisu priznati kao nacionalna manjina... iako se na taj problem ukazuje već godinama... Možda je prilikom priznavanja statusa slovenskoj nacionalnoj manjini u Hrvatskoj trebalo voditi računa o reciprocitetu pa onda danas ne bismo imali ovu situaciju. Malo je čudno da u 21. stoljeću jedna zemlja članica EU-a ne priznaje status nacionalnih manjina, ali tako je, zaključuje Begić. U Portorožu djeluje vrlo angažirano Hrvatska katolička misija sv. Bernardina Sijenskog. Obilježava se svaki veći crkveni blagdan, a posebna se pozornost daje blagdanima hrvatskih svetaca. Pred kraj prošle godine, 14. studenoga, svećano je proslavljen blagdan u čast sv. Nikole Tavelića u Kopru kod franjevaca u crkvi sv. Ane, a misu na hrvatskom jeziku predvodio je biskup u miru Metoda Pirih. Svećano liturgijsko pjevanje predvodio je zbor iz Novigrada pod vodstvom dirigenta Branimira Ostojića. Stepinčevo, ili blagdan u čast blaženog kardinala Alojza Stepinca 10. veljače, koji je proslavljen diljem Domovine, ali i svijeta, svećano je obilježen i u Portorožu s hrvatskim, slovenskim i talijanskim vjernicima. Hrvatska katolička misija sv. Bernardina Sijenskog u Portorožu u župnoj crkvi Majke Božje Rožnovenske proslavila je Stepinčevo misom koju je predslavio župnik Koštabone Boris Čobanov, uz domaćeg župnika mons. Vinka Paljka. Sudjelovali su vjernici Portoroža, Lucije, Pirana i susjednih mjesta. Pjevanje je i ovaj put animirao zbor iz Novigrada pod ravnateljem Branimiru Ostojiću. "Isti je

zbor nakon mise održao i kraći koncert s pjesmama na staroslavenskom jeziku. Očito je uspostavljena i prijateljska povezanost tih dviju zajednica vjernika, iako s malom udaljenosti, ipak dviju država. Za hrvatsku zajednicu u tom dijelu Slovenije brine se i vrlo angažirano doprinosi brojnim kulturnim i vjerskim događanjima gospodin Mirko Orlić, ujedno koordinator u Misiji.

PJESNIK STIPE CVITAN – TRIBUNJSKI ČAKAVAC U SLOVENIJI

Stipe Cvitan rođen je 1928. godine u Tribunjku, nedaleko od Šibenika. Danas živi u Luciji kod Portoroža. Stipe je po struci bio pomorac, kapetan obalne plovidbe, i upoznao je svaku luku, rt i zaljev, sve otoke i svjetionike na jadranskoj obali. U svojim umirovljeničkim danima počeo se vraćati sjećanjima, kao i mnogi iseljenički pjesaci, sjećanjima na svoj rodni kraj. Počeo je pisati pjesme na svojoj rodnoj čakavici, *za gušť*, za svoju dušu. Prijatelj i koordinator Hrvatskih zajednica u Istri Mirko Orlić dvadeset godina poznaje Stipu Cvitanu. Postao je njegov prijatelj i mentor. Stipin pjesnički prvijenac „Maslina u ledini“ zbirka je pjesama na tribunjskom dijalektu u koji se čovjek jednostavno mora zaljubiti, kaže njegov prijatelj, poznati književnik i publicist iz Njemačke Ivan Ott. Ovi su se udaljeni pjesnici iseljenici upoznali na tradicionalnim Susretima književnika hrvatskih manjina u Rovinju. Pri obilasku Svetvinčenta i Lanišća i prisjećanja mučeništva don Miroslava Bulešića, oba su pjesnika napisala pjesme don Miri u spomen. Zbirku pjesama „Ne odi nider – Ne idi nikamo“, Stipe Cvitanu, izdalо je Hrvatsko društvo Istra Piran u Portorožu. U predgovoru knjige stoji: „Cvitan je pučki pjesnik koji svoju trajnu nostalгију za rodnom zavičajem nastoji ublažiti pisanjem pjesama tematski vezanih uz rodni Tribunj i tribunjski kraj. Tu nostalгијu ne pokazuje samo tematikom svojih pjesama nego i jezičnim izričajem. Premda i danas živi na Jadranu, u slovenskoj Luciji kraj Portoroža, Cvitan čezne za vegetacijom, mirisima, bojama, zvukovima i nekadašnjim načinom života u svom rodnom Tribunjtu. Budući da svoj pjesnički jezik uglavnom temelji na svom mjesnom čakavskom idiomu, Stipe Cvitan je čakavski dijalektalni pjesnik, makar su zamjetni i različiti drugi utjecaji na njegov pjesnički jezik. S obzirom da živi u Sloveniji, njegove pjesme pripadaju hrvatskom iseljeničkom dijalektalnom pjesništvu i kao takve zanimljiv su jezični dokument. Stipe Cvitan dobitnik je Tartinijeva priznanja 2014. godine, koje općina Piran dodjeljuje sugrađanima za iznimne zasluge na području kulture.

PETAR SIRONIĆ I 100 GODINA HRVATSKE LENTE U SIRONIĆEVOJ KUĆI U TRVIŽU

Nedvojbeno je i neupitna pripadnost većinskog istarskog puka hrvatskom identitetu. Najstariji glagoljski spomenici potvrda su toga identiteta najzapadnije hrvatske županije. Uvijek iznova ucrtavane su nove granice, ljudi odnarođivani, imena im nasilno potalijančivana, ali plamen hrvatski, koji je makar i malo tinjao, nije se ugasio. Zlatni plodovi istarske zemlje, kako ih se s pravom može nazvati jer taj naziv i zasluzuju, istarski su narodnjaci. Sinovi su to istarskih majki, odgajani u duhu, jeziku i vjeri za svoj hrvatski narod. Jedan je od njih i Petar Sironić iz Trviža, rođen dana 27. lipnja 1873. Odgajan u vjeri katoličkoj i jeziku hrvatskom, školovao se zajedno sa svojim bratićem, kasnije svećenikom i profesorom Šimom Sironićem, pod budnim okom strica svećenika Antuna Sironića (starijeg). Polazio je hrvatsku školu u Kastvu, gdje je obrazovan i odgojen na hrvatskom jeziku i u katoličkom i hrvatskom duhu, u kojem će kasnije, unatoč stalnim ucjenama i zlostavljanjima, nepokolebljivo ustrajati. U školi je zavolio knjigu i ostao joj vjeran do smrti. Još za mlađih dana primao je knjige „Matrice hrvatske“ i „Hrvatskoga književnog društva svetog Jeronima“. Također je redovito čitao i primao novine, posebice „Našu slogu“ i „Pučki prijatelj“. Bio je i član „Istarskoga književnog društva svetog Muhora“. Školovanje ga nije odijelilo od očevine: vratio se na obiteljsko imanje koje je naslijedio od majke Ivanke. Obitelj Sironić od

svojih je davnih korijena tjesno povezana s Crkvom. Zemljište na kojem su sagrađeni današnji zvonik i župna crkva darovala je župi obitelji Sironić, o čemu svjedoči i natpis na trviškom zvoniku. U obitelji koju je Petar osnovao s Ivankom, rođ. Mogorović, rođeno je jedanaestero djece. Sin Vladimir bio je bliski suradnik mons. dr. Bože Milanovića, s kojim je u Trstu izdavao list „Pučki prijatelj“, a kasnije je bio i profesor u pazinskom sjemeništu. Sin Milivoj bio je profesor klasične filologije i književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je u dvama mandatima bio i dekan. Sironićevo imanje u Trvižu naslijedio je Petrov sin Ćiril i uspio ga, pomognut od žene Marije, rođ. Škopeta, održati.

Od talijanskih okupatora 48 puta zatvaran

Svoju pripadnost hrvatskom narodu i jeziku Petar je hrabro svjedočio i za vrijeme okupatorske vlasti Kraljevine Italije koja ga je zatvorila ukupno 48 puta. Petar je bio pučki tribun i narodu je govorio o njegovoj pripadnosti, kako hrvatskom jeziku, tako i hrvatskoj kulturi. Na suđenju u Puli 1928. bio je upitan zašto se ne izjasni kao Talijan i zašto ne pusti da se njegovo prezime talijanizira, na što je on spremno odgovorio da se od „tovara ne more učenit konja, tako ni od Hrvata Talijana“. Na pitanje zašto pak ne govoriti talijanskim jezikom, koji je vrlo dobro znao i razumio, hrabro je uzvratio da on „talijanski rabi kao i fačolić – kad mu rabi za ubrisat nos, zvadi ga iz žepa, kad ne, spravi ga nazad“.

I obitelj je, kao i njihov otac, okusila gorku čašu teških muka pod talijanskom vladavinom, a četiri su sina zbog toga morala pobjeći preko tadašnje granice u Kraljevinu Jugoslaviju. Hrvatski identitet obitelji je čuvala i sačuvala, a ove 2015. godine navršilo se 100 godina od dolaska hrvatske lente i grba u Sironićevu kuću. Lenta i hrvatski grb za vrijeme vladavine Italije bili su brižno čuvani u limenoj kutijici u krovu obiteljske kuće u Trvižu jer su Talijani i domaće poturice sustavno uništavali i palili hrvatske nacionalne simbole, uništavajući time i hrvatski identitet u svijesti naroda. Zajedno s lentom u kuću su stigle i dvije vrijedne slike na kojima je na jednoj

prikazana „Slavenska sloga“, a na drugoj hrvatski velikani Fran Krsto Frankopan i Nikola Zrinski kako čekaju svoje smaknuće i časnu smrt. Obitelj također posjeduje i brojne knjige u svojoj obiteljskoj knjižnici, a najstarije su iz 1830. godine, pisane na hrvatskom jeziku. Petar Sironić volio je svoj narod i rodnu grudu, a iznimno poštovao i ljubio Boga, Crkvu i njene službenike. Tijekom dugog niza godina, sve do smrti, bio je crkveni ključar i pomoćnik trviškim župnicima, a posebno je prijateljevao i blisko surađivao sa župnikom i narodnjakom Leopoldom Jurcom. Umro je u svojoj obiteljskoj kući u Trvižu 6. travnja 1948. Hrvatski identitet i katoličku vjeru čuvali su u srcu svи članovi i potomci obitelji jer su znali i još uvijek znaju da je jezik duša naroda, a nacionalni simboli naroda identifikatori su njegova postojanja tijekom prošlosti, dobar i jak oslonac u sadašnjosti te zalog očuvanja identiteta u budućnosti. (Ivan Miškulin Sironićev)

LJEVICA U PROTUNAPADU NA ZDRAV RAZUM

MARIO SOŠIĆ

Ima mnogo stvari po kojima je istarsko društvo specifično u odnosu na vrijednosti sveukupne hrvatske društvene i političke zajednice. Međutim, s nekim se od njih možemo ponositi, a nekih se, zainte, moramo i sramiti. Ima i puno konstruiranih posebnosti, koje to uopće nisu, ali ih politika nameće i promiče, kad joj donose glasove i vlast. Nerijetko o svemu tome, s konkretnim primjerima, pišem kritički u ovoj kolumni da na neki način osvijestim svu kompleksnost te naše istarske stvarnosti. No, zablude se presporo odbacuju jer je istarsko društvo jako inertna struktura. Ono je u najvećem dijelu naslijedno jednoumno, demokratski neosjetljivo i ideološki čvrsto formatirano. Za tako se usmjerenu zajednicu pojedinačan ili kolektivni pokusaj kritičkog preispitivanja postojećeg stanja u pravilu odbija ili negativno vrednuje. U takvom omjeru snaga, nikakva se druga politička i društvena vrijednost niti priznaje niti podnosi. Ljevica uopće ne priznaje druge mogućnosti, druge vrijednosne sustave. Sve što je drugačije, za njih je nazadno i opasno. Evo, svjedoci smo svakidašnjih medijskih i političkih diverzija i «ludila» zbog činjenice da je izborni poražen «najomiljeniji» lijevi predsjednik. Jednostavno još ne mogu doći k sebi od toga da je pobijedila *druga vrijednost* – demokratska, domoljubna, prohrvatska, katolička, predsjednica. Uz ove opće karakteristike komunističkog i ljevičarskog ponašanja, kad je riječ o Istri, imamo još i dodatne specifičnosti koje to naše društvo čine još oporijim i neprosvećenijim od ostalih.

Opasne istarske posebnosti

Pokušajmo stoga dvama primjerima ilustrirati to neko «posebno opredjeljenje» istarskih građana. Opće je poznato i prihvaćeno, u demokratskom svijetu i kod većine hrvatskih građana, kako je Tito bio doživotni vladar-diktator, i kako se njegova vladavina i njegov osobni udio u njoj mogu ocijeniti s nekoliko pozitivnih i s velikim brojem negativnih karakteristika. Ali, u današnjoj vladajućoj Istri ta se ocjena ne prihvata i njoj se politički suprotstavlja slika *Tita – nedodirljivog*. Kako to? Tvrde, zbog zasluga za Istru! Realno, on može za Istru imati koju pozitivnost više u odnosu na druge sredine (uključenje Istre u YU), ali to niti briše, niti smije brisati sve one negativnosti, pa i teške zločine, povezane

s njegovim likom i djelom. Časteći stoga danas mitski njegov lik i kiteći njegovim imenom svaki ponajveći trg ili ulicu u istarskim gradovima, nije iskaz «ljubavi i poštovanja», već izraz povijesne ignorancije, otpor osudi totalitarnih režima i sustava, prkos hrvatskom zajedništvu i prilog konfliktnosti, a ne stabilizaciji hrvatskog i istarskog društva.

Drugi primjer. Slučaj komunističkog nasljeđa. Kako to da je u svijetu, pa i prosvjećenoj (većinskoj) Hrvatskoj, ranija pri-padnost boljevičko-komunističkoj partiji negativno političko i moralno određenje, a da je u Istri posve drugačija situacija? Poznato je da se u većini europskih postkomunističkih zemalja nastojalo zakonom (*lustracija*), radi moralne higijene, udaljiti barem vodeće partijske drugove i sekretare od nove vlasti. Drugdje, poput Hrvatske, uspjeli su se mekano i polako ugnijezdit u sve ključne mehanizme vlasti, ali su ipak ili zanijekali svoju pripadnost ili su u biografijama preskakali to razdoblje svog života. Može se ocijeniti da se time svakako nisu pokajali, ali su pokazali barem osobni osjećaj stida, srama ili pogreške zbog potpore takvoj nedemokratskoj, često i zločinačkoj partiji. A što imamo u Istri? Sve obrnuto. Naročito u posljednjih petnaestak godina pripadnost se partiji s ponosom ističe, a potjecati iz tog svjetonazorskog kruga predstavlja veliku političku i karijernu preferenciju u odnosu na ostale nekomunističke i nacionalne snage. Kad se samo malo pobroji, vidi se da je ogromna većina sadašnjih i ranijih župana, dožupan(ic)a, gradonačelnika, njihovih zamjenika, predsjednika vijeća, županijskih i gradskih pročelnika, i mnogih drugih nižih funkcionara, kadrirana iz tog komunističko-ljevičarskog političkog soja ili njihovih potomaka. Isto je stanje i u ostaloj društvenoj i gospodarskoj sferi Istre.

Zato nema nikakvog zabora o tome je li Istra nakon demokratske tranzicije i stvaranja neovisne hrvatske države ostala živjeti okovana u svom starom «zadržanom komunističkom poretku». Ostala je, doduše, pod drugim imenima i parolama, drugom retorikom i drugim savezništвima, ali s istom životom i djelujućom jednoumnom politikom, u glavama mnogih nositelja današnjeg istarskog političkog, gospodarskog, javnog, obrazovnog, medijskog, kulturnog i drugog života. Robovanje tim starim propalim vrijednostima, na simboličkoj se razini vidi po nazivima ulica, trgova, po brojnim zvijezda-spome-

nicima i novim spomen-obilježjima. Istra još nije iskočila iz svog «crvenog ropstva» i nije usmjerila pogled demokratskim idejama i stremljenjima iz hrvatske domoljubne povijesti i modernoj hrvatskoj budućnosti.

Mediji – jedan od čimbenika istarskog «crvenog ropstva»

Za gore iznesene tvrdnje vrijedi postaviti pitanje: zbog čega se to stanje tako dugo održava u Istri kad se danas može svugdje naići na utemeljene informacije koje donose bezbroj negativnih aspekata i obilježja komunističke totalitarne vladavine? Dakle, problem je, u velikom dijelu, u dramatičnoj dezinformiranosti šire istarske populacije. U Istri se politički stavovi u ogromnoj većini stvaraju isključivo preko prezentacije i ocjene hrvatske politike u lokalnom dnevniku Glasa Istre. A njihova je uređivačka politika pristrana, agitatorska, u funkciji potpore lokalnoj istarskoj politici i njenim nositeljima (*Kukuriku koalicija*), a protivna svakoj drugoj, desno-rodoljubnoj, hrvatskoj politici. O ovisnosti tih novina o prljavom kapitalu, o prevarama, aferama, bankrotu, itd., već se dugo čita po novinama i crnim kronikama. Ali to je druga, iako ne i različita tema. Dakle, ovo što nam dnevno servira ta agitpropovska novinarska družina «iz regiona» (Pula, Poreč, Rijeka, Zagreb, Sarajevo) nešto je najgore što sam dosad vido u svom medijskom iskustvu. Takvo se jedno, neuko, vulgarno, mrziteljsko, huškačko novinarstvo ne može prodati više nikome na pravom tržištu. Samo se na istarskoj «crvenoj političkoj tržnici» može još prodavati i prodati ta «bofl roba». «Veliki novinari» tog lista promašili su u svim svojim dosadašnjim izbornim analizama, do najnovije, uz predsjedničke izvore, gdje su se debelo prevarili. A nisu se čitateljima ispričali, već i dalje odašilju nove i nove neistine, pa i o novoj predsjednici («Neiskusna političarka u jurišu na Ustav», 18. 2.). Oni jednostavno pogriješe svaki put kad pobijedi neka od «desnih» lista ili „desni“ kandidat. Normalno, kad se njihova analiza vodi načelom: mi želimo da uvijek pobijede «crveni». *Sloboda je kada pobijede i vladaju (naj)bolji, a ne kad već sedamdeset godina ostaju uvijek isti i slični!* Zbog toga, ova Istra još uvijek nije duhovno i politički slobodna zemlja!

Različiti teološki pogledi na brak

ILJA JAKOVLJEVIĆ

Biskupi ne žele proglašiti novi nauk u pogledu kršćanskog braka, nego upravo svoja načela temelje na normama i kriterijima biblijsko-kršćanskog braka. Također priznaju tisućljetni nauk Crkve o nerazrješivosti braka. Međutim, kada je Tridentski sabor još jednom proglašio katolički nauk o nerazrješivosti braka i zabranio ponovnu ženidbu, istovremeno nije osudio nauk i praksu istočnih Crkva i drukčije orientirana katolička tumačenja. Ovaj primjer iz povijesti Crkve biskupi smatraju svojevrsnim pomakom ka tome da bi se pitanje razvedenih i ponovo civilno vjenčanih moglo rješavati i na drugačije načine, s tim da bi crkveni nauk ostao isti.¹

Biskupi također navode i praksu u kojoj je dopuštena pričest razvedenima i ponovo civilno vjenčanima, ali pod uvjetom da u drugom braku žive suzdržljivo, kao brat i sestra. No, mnogi ovu praksu smatraju neprirodnom i neuvjerljivom. Ima parova koji su išli ovim, kako ga biskupi nazivaju, herojskim putem odvažnosti i požrtvovnosti, ali ovo ne može postati univerzalno načelo.²

Dakle, „Crkva tvrdi da ne može priznati valjanom novu vezu, ako je prethodni brak bio valjan. Ako su razvedeni sklopili građanski brak, nalaze se u stanju koje, objektivno proturječi Božjem zakonu i stoga ne smiju pristupiti euharistijskoj pričesti dokle god traje takvo stanje.“³

Kongregacija za nauk vjere smatra da se takvi vjernici jednostavno nalaze

u stanju koje samo po sebi onemogućuje pristup euharistiji te je jedino rješenje pokajanje zbog povrede sakramentalnosti Saveza i sakramentalno odrješenje. Odrješenje se, naravno, može dobiti samo onda kada vjernici razvrgnu grešnu vezu, a ako je takvu vezu nemoguće razvrgnuti, npr. zbog odgoja djece, onda moraju obećati da će živjeti u potpunoj uzdržljivosti.⁴

Iskustvo Pravoslavne Crkve

Kada se govori o razlikama između katoličke i pravoslavne crkvene prakse, najzapaženije mjesto dobiva pitanje ženidbe i ne/razrješivosti braka.⁵ Ovo se poglavje ne bavi nekim novim poznajama i prijedlozima po pitanju nerazrješivosti ženidbe u Katoličkoj Crkvi, nego samo želi ukazati na praksu u Pravoslavnoj Crkvi koja je bitno drugačija od katoličke crkvene prakse.

Pravoslavni se teolozi slažu da je Crkva od samog početka naučavala neraskidivost bračnog saveza. Međutim, u IV. st. kada istočna Crkva stupa u vezu s Bizantom, u pogledu njena nauka, učinjeni su neki kompromisi. Odstupilo se od strogih propisa u pogledu nerazrješivosti, a zauzvrat je država donijela stroge odredbe protiv samovoljnog i dogovorenog razvoda braka. Stoga je u to vrijeme brak mogao biti raskinut samo u ovim slučajevima: kada jedan od supružnika učini prijestup koji traži smrtnu kaznu, kada se supružnici nalaze u takvom stanju koje je jednako fizičkoj smrti, preljub, kada nema osnovnih fizičkih uvjeta za brak i kada se oba bračna druga odluče za život uzdržavanja.⁶ Dakle,

prije stupanja istočne Crkve u simbiozu s državom, u njoj je također bila na snazi nerazrješivost bračnog saveza. O tome svjedoče i naučavanja nekih istočnih otaca, poput Atenagore, Klementa Aleksandrijskog i Jeronima. No, istočna se Crkva nije tek tako priklonila državi i olako odustala od svoga nauka. Oni svoje opravdanje prakse razrješenja ženidbe zbog preljuba nalaze u nekim tekstovima Bazilija Velikog, Grgura Nazijanskog i Ivana Zlatoustog. Tekstovi se ovih otaca uglavnom svode na to da se ne isključuje iz crkvenog zajedništva onaj koji stupa u drugi brak, nego mu se određuje javna pokora. Pravoslavci u ovome vide dopuštenje za razvod braka dok katolička strana smatra da je ovo poziv na nekažnjavanje takvih vjernika.⁷

Istočna teologija u naučavanju o razvodu braka pokušava spojiti dva temeljna načela kršćanske vjere. Prvo je načelo *akribēia*, odnosno duhovnost koja ide za poštivanjem i provedbom kanonskih normi. Drugo je načelo *oikonomia*, tj. duhovnost koja u konkretnim slučajevima nastoji što je više moguće unijeti dimenziju milosrđa. Ovu duhovnost *oikonomie* istočnjaci uspoređuju s onim pastirom koji ostavlja po strani 99 zdravih i dobrih ovaca kako bi spasio i natrag u ovčnjak doveo jednu zalatalu. Ovdje je osobito istaknuto djelovanje Duha Svetoga jer slovo zakona bez Duha ubija. Stoga kada nastupi, smatraju istočnjaci, moralna, psihička i civilna smrt braka, ona se smatra kao i fizička smrt jednog od supružnika.⁸ Iz ovoga proizlazi da u Pravoslavnoj Crkvi brak može prestati

4 Usp. KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, *Pismo biskupima Katoličke crkve o pristupu razvedenih i ponovo vjenčanih vjernika euharistijskoj pričesti*, str.286–287.

5 Usp. Ante MATELJAN, „Sakrament ženidbe u pravoslavlju“, *Crkva u svijetu*, 43(2008)., br. 1, str. 57.

6 Usp. Jovo NIKOLIĆ, „Razvod braka u

Pravoslavnoj crkvi“, *Bogoslovka smotra*, 49(1979.), br. 1–2, str. 182.

7 Usp. Ante MATELJAN, „Sakrament ženidbe u pravoslavlju“, str. 58–59.

8 Usp. Josip GRBAC, „Rastavljeni vjernici u novom civilnom braku i pristup sakramentima“, *Riječki teološki časopis*, 16(2008.), br. 1, str. 185–187.

još za života bračnih drugova. Takav brak zakonito prestaje na osnovu pravovaljane presude crkvenog suda zbog nekog priznatog brakorazvodnog uzroka. Razvod braka može tražiti samo nevina strana, a krivac može samo onda kada su kriva ova bračna supružnika.

Uzroci su razvoda braka u današnjem zakonodavstvu Pravoslavne Crkve: preljub, kada se radi o životu bračnog druga, namjerno učinjen pobačaj, zlobno napuštanje bračnog druga, nestanak bračnog druga, tjelesna i psihička bolest, moralna pokvarjenost, otpadništvo od pravoslavne vjere i ako je jedan bračni supružnik isključen iz Pravoslavne Crkve. Pravoslavna crkva dopušta sklapanje drugog braka poradi izbjegavanja bludništva i razvrata odnosno zbog spasenja čovjeka i njegova ponovnog povratka u crkveni život, no takvi brakovi nikad nisu uspoređivani i vrednovani s prvim brakom.⁹

Razmišljanje pravoslavnog teologa

Dakle, moguće se oženiti drugi i treći put, i to je praksa koja se mnogima na Zapadu čini kao odustajanje od jasnih Kristovih riječi o nerazvedivosti braka, i kao nedopustivo popuštanje ljudskim samovoljnim prohtjevima. Međutim, treba ovdje reći da se radi o drevnoj praksi, koja je postojala davno prije raskola između Rima i pravoslavlja, kao i da njoj, kao što sam rekao, podliježu ne samo oni čiji je brak propao, već i udovci. Jest, i pravoslavje uči kako brak na Zemlji završava smrću, međutim, smrt tumači ne samo u biološkom, već i u moralnom i religijskom smislu, što je, nagašavam, biblijsko tumačenje. Dakle, ako bračni život na Zemlji prestane (a ne ako se brak kao takav prekine jer će on postojati i u vječnosti!), bilo zbog smrti, otpada od vjere, ili zbog nekog drugog moralno teškog razloga, tada se priznaje drugi ili treći brak, s tim što se on ne smatra pravim brakom, već privremenim ljudskim suživotom, blagoslovlenim po dobrohotnosti Crkve i njezinoj brizi za spasenje. Za njega je potrebno dopuštenje Crkve, ne smije se svečano proslavljati, svećenik tu ne smije svadbovati, a osobama koje ga sklapaju nalaze se određena *epitimija* (uvjetno rečeno „pokora“) koju moraju vršiti. Sam se čin obavlja po prilagođenu obredu, u kojemu nema početnog euharistijskog zaziva, i mole se pokajne molitve:

L'Osservatore Romano objavio članak pročelnika Zbora za nauk vjere o sakramenu braka

Brak između krštenoga muškarca i krštene žene sakrament je koji se odnosi na osobnu, društvenu i povijesnu stvarnost

čovjeka – tako započinje članak nadbiskupa Gerharda Ludwiga Müllera, pročelnika Zbora za nauk vjere, objavljen u vatikanском dnevniku *L'Osservatore Romano*, koji vrlo detaljno podsjeća na glavne crkvene dokumente o toj temi. Počevši od Markova, Matejeva i Lukina evanđelja, shvaća se da je sporazum koji intimno i uzajamno povezuje dvoje supružnika, ustanovio sâm Bog, kao znak saveza između Krista i Crkve. I crkveni su oci, kao i Tridentski sabor, odbacili razvod i drugi brak, isključujući, dakle, pristup sakramentima razvedenih i ponovno vjenčanih osoba. I ne samo to: poznavatelji su kanonskoga prava uvijek govorili o „zlorabnoj praksi“ u odnosu na običaj Istočne Crkve koja dopušta razvod na temelju „pastoralne milosti“ za teške slučajeve, i tako otvara put drugom ili trećem braku. Riječ je o ekumenskom pitanju koje ne treba podcenjivati – objasnio je Nadbiskup. Pastoralna konstitucija *‘Gaudium et Spes’*, rezultat Drugoga vatikanskog sabora, još jednom ističe da je brak trajna ustanova utemeljena na božanskom pravu i neovisna o ljudskoj samovolji te njegova nerazrešivost upravo po sakramentu postaje slika Božje ljubavi prema njegovu narodu i neopozive Kristove vjernosti Crkvi – istaknuo je nadbiskup Müller.

U novije doba dostatno je spomenuti apostolske pobudnice *‘Familiaris Consortio’*, blaženoga Ivana Pavla II. iz 1981., i *‘Sacramentum Caritatis’*, Benedikta XVI., iz 2007. godine, kao i pismo koje je 1994. godine objavio Zbor za nauk vjere, ili pak zaključnu poruku sa Sinode 2012. godine o novoj evangelizaciji. U tim se dokumentima uglavnom ističe da razvedeni i ponovno vjenčani vjernici ne mogu primiti Euharistiju jer je njihovo stanje u kojem žive u opreci s jedinstvom ljubavi između Krista i Crkve označenim samim euharistijskim činom.

Druga zajednička točka dokumenata Učiteljstva – napomenuo je potom nadbiskup Müller – jest poticaj na pastoralno praćenje razvedenih i ponovno vjenčanih, kako bi shvatili da prema njima nema nikakve diskriminacije, nego je samo riječ o potpunoj vjernosti Kristovoj volji. Nadbiskup ističe važnost utvrđivanja valjanosti braka, u dobu poput ovoga suvremenoga koje je u opreci s kršćanskim shvaćanjem toga sakramenta. Tamo gdje nije moguće ustanoviti ništavnost braka – napisao je Nadbiskup – moguće je odrješenje i sveta pričest, ako supružnici žive zajedno kao prijatelji, kao brat i sestra. Blagoslovljanje nezakonitih vezâ, dakle, valja izbjegavati u svakom slučaju. S druge strane, napisao je pročelnik Zbora za nauk vjere, čvrsta i trajna veza odgovara duhovnoj i moralnoj naravi čovjeka; stoga

nerazrešiv brak ima antropološku vrijednost jer izbavlja supružnike od samovolje osjećaja, pomaže im suočiti se s osobnim teškoćama i ponajviše pruža zaštitu djeci. Ljubav je nešto više od osjećaja i instinkta – ističe nadbiskup Müller – u svojoj biti ona je odanost. U bračnoj ljubavi dvije osobe jedna drugoj svjesno i dragovoljno kažu: ‘Samo ti, i ti zauvijek’. Stoga, pred onima koji o braku misle samo po svjetovnim i pragmatičnim mjerilima, Crkva ne može odgovoriti pragmatičnim prilagodivanjem jer brak među krštenima ima sakramentalno obilježje te je stoga on nadnaravna stvarnost. Naravno, ima situacija – stoji nadalje u članku – u kojima bračni život praktički postaje nemoguć kao, primjerice, u slučajevima tjelesnoga ili psihičkog nasilja. U tim mučnim situacijama Crkva je uvijek dopuštala da se supružnici razvedu i više ne žive zajedno, ali ženidbena veza pred Bogom trajno ostaje, i pojedine strane nisu slobodne za sklapanje novoga braka sve dok je drugi supružnik na životu. Nadbiskup Müller potom u članku odgovara onima koji predlažu neka sporna rješenja, poput prepuštanja odluke o pristupanju Euharistiji, ili ne, osobnoj sayesti razvedenih i ponovno vjenčanih osoba. To nije valjan razlog – tumači Nadbiskup – jer, iako su te osobe u savjesti uvjereni u nevaljanost prethodnoga braka, to svakako treba objektivno dokazati sudska vlast. I nauk o ‘epikeji’, odnosno o pravičnosti prema kojoj neki zakon vrijedi općenito, ali mu ljudsko djelovanje ne može uvijek u potpunosti odgovarati – u tom slučaju ne može biti primijenjen jer je nerazrešivost sakramentalnoga braka pravilo božanskega prava.

Onomu koji se poziva na Božje milosrđe nadbiskup Müller odgovara, upozoravajući na lažni poziv na milosrđe koji vodi do banaliziranja same slike Boga, prema kojоj Bog ne može učiniti ništa drugo doli oprostiti. Božje milosrđe nije oprost od Njegovih zapovijedi i crkvenih uputā – objasnio je Nadbiskup – jer Božjemu otajstvu priпадaju i svetost i pravednost, a ta obilježja ne smiju biti skrivena. Nadbiskup Müller inzistira na pastoralnoj skrbi razvedenih i ponovno vjenčanih osoba, tumačeći da je ne valja svesti na pitanje primanja Euharistije jer osim sakramentalne pričesti, ima različitih načina za ulazak u zajedništvo s Bogom: u vjeri, u nadi i ljubavi, u pokajanju i molitvi. Bog ljudima može različitim putevima darovati svoju blizinu i svoje spasenje, iako žive u kontradiktornim situacijama. Pastoralna skrb, utemeljena na istini i ljubavi, uvijek će naći puteve kojima valja ići, kao i odgovarajuće oblike – istaknuo je nadbiskup Müller na kraju članka.

(Tekst preuzet sa stranice s internetske stranice Radio Vatikana)

⁹ Usp. Jovo NIKOLIĆ, „Razvod braka u Pravoslavnoj crkvi“, str. 182–184.

HRVATSKI ISTARSKI PREPORODITELJI:

Ante DUKIĆ

 DR. SC. MAJA POLIĆ

HAZU Zavod za povijesne i društvene znanosti Rijeka

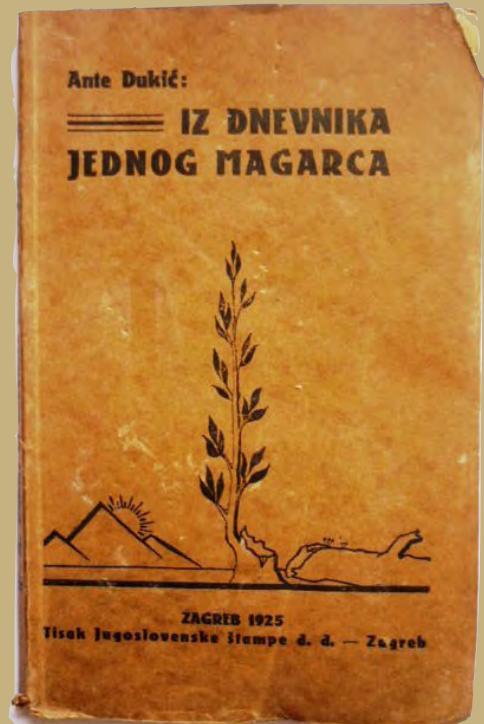
U međuraču, u vrijeme kada nastaju njegova najvažnija djela, talijanskom okupacijom Istre uništen je gotovo sav polustoljetni trud hrvatskih narodnih preporoditelja, a hrvatska Istra tada prolazi najteže razdoblje u svojoj povijesti. Valja ukazati i na njegovu osobnu preporodnu aktivnost. Tako je u literaturi zabilježeno Dukićevu dugo-godišnje, veoma plodno djelovanje na mjestu tajnika *Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri*, tj. udruge koja je odigrala značajnu političku ulogu u preporodnim borbama istarskih Hrvata.

Među preporoditelje s istarskoga područja ubrajamo i Antu Dukića rođenoga 18. listopada 1867. u naselju Jurjenić kraj Kastva. Osnovno je školovanje započeo u susednome Kastvu, nakon čega odlazi u Kopar i ondje završava učiteljsku školu. Profesionalno djeluje od školske 1885./1886. godine, najprije kao podučitelj u mjestu Polje u Dobrinjštini na otoku Krku. Nakon što se ondje zadržao tek godinu dana, dobiva svojevrsno priznanje postavši podučiteljem u Kastvu. Ondje je od 1902. g. započeo djelovati u učiteljskoj pripravnici, a bio je aktivan i u društvenom životu. Primjerice, okušao se i u skladanju, a bio je zborovoda. U međuvremenu se doškolovao kako bi mogao biti učitelj u talijanskim i njemačkim školama pa 1905. godine postaje profesorom na njemačko-talijansko-mjeđunarodnom odjelu ženske učiteljske škole u Gorici, inače središtu tadašnje austrijske upravne i crkvene pokrajine. Od tamo prelazi u Graz, gdje je dočekao prvo umirovljenje 1915. godine, i to na vlastiti zahtjev. U jeku Prvoga svjetskog rata, početkom 1916. g., Dukića je zadesila mobilizacija, pa je do kraja rata sudjelovao u jedinicama austro-Ugarske vojske.

Po završetku ratnih sukoba bio je svjedokom raspada Austro-Ugarske Monarhije te se 1919. vratio u Goricu, očekujući ondje umirovljenje. Ne dočekavši ga, 1923. g. otišao je na prostor Kraljevine SHS, aktiviravši se ponovno u učiteljstvu, ali ovoga puta u Samoboru, nakon čega je kraće vrijeme radio u zagrebačkoj Nakladi školskih knjiga. Konačno umirovljenje dočekao je 1925. godine. Preminuo je u Zagrebu u visokim godinama, 2. listopada 1952. godine.

Rasplamsavanje hrvatskoga narodnog preporoda

Ističemo da je Dukić rođen u razdoblju posebno značajnom za hrvatski narod Pokrajine Istre i Kvarnerskih otoka kada dolazi do rasplamsavanja hrvatskoga narodnog preporoda pod vodstvom biskupa dr. Jurja Dobrile, pravnika dr. Dinka Vitezica te svećenika i književnika Mate Bastiana, a obrazovno i radno stasa upravo u Kastvu, jednome od ključnih preporodnih mjesta Hrvata Pokrajine Istre. Upravo Dukićeva generacija, odnosno naraštaj svjetovnih intelektualaca, smjenjuje dotadašnje svećenike kao nosioce narodnog pokreta. Uz sudjelovanje pretežito nižega svećenstva, od 80-ih godina kreću u živu borbu za bolji politički, gospodarski, kulturni i prosvjetni položaj svojega ugroženog naroda pripadnici druge generacije istarskih preporoditelja. Ante Dukić svoje je književno djelovanje najavio 1886. g. u časopisu *Naša sloga*, rodoljubnom pjesmom *Lovor vienac*. U toj prvoj fazi sva će njegova djela biti objavljivana u navedenoj novinskoj ediciji, a nakon 1900. g. i u učiteljskome časopisu *Narodna prosvjeta* te u dječjem časopisu *Mladi Istran* pokrenutome 1906. godine. U međuvremenu, objavljivao je crtice i priповijesti u zagrebačkome *Obzoru*, *Hrvatskoj*, *Balkanu*, a suradivao je i u dječjem kalendaru *Jorgovan* koji je 1916. g. zatekla zabrana tiskanja, i to upravo zbog kritičkoga Dukićeva teksta. Godine 1885. tiskao je i zasebnu brošuru pod naslovom *Zar i učiteljicam istu plaću?* Ta je knjižica i tada izazvala oštре reakcije i negodovanje. Iako to prvo Dukićovo književno razdoblje nije urođilo visokim umjetničkim dometima, u razdoblju nakon 1925. g. kreće cijeli plimni val njegovih književnih ostvarenja. Tada

započinje neobična plodnost i raznovrsnost njegovih literarnih interesa, pa tako navedene godine objavljuje roman *Iz dnevnika jednog magarca*, o čijoj kvaliteti govori i podatak da je preveden na slovački, engleski i talijanski jezik, dok su poljski i njemački prijevod ostali u rukopisu. Okušao se i u satiričnom pjesništvu, no njegova pjesma *Nedužna priča o nevinom futurizmu* iz 1926. g. nije bila zapažena. Veću su pozornost izazvali aforizmi pod naslovom *Pogledi na život i svijet* iz 1929., prevedeni 1937. g. na ruski, a potom 1942. na češki i njemački jezik. Biskupu Jurju Dobrili posvetio je zbirku pjesama *Od osvita do sutona* iz 1932. godine, iz koje se posebno ističe pjesma *Hram*, prepjevana na petnaest jezika. Njegovo je zadnje književno ostvarenje – *Zov Kvarnera* – objavljeno 1944. godine. Većina je Dukićevih međuratnih djela nailazila na relativno širok odjek u književnoj kritici. Roman mu je prikazan u nizu glasila u Zagrebu, Ljubljani, Osijeku, Sarajevu, knjiga aforizama čak mu je i nagrađena, a ni zbirka pjesama nije prošla nezapaženo u zagrebačkom, ljubljanskom i splitskom tisku.

Duhovna povezanost s epohom hrvatskoga narodnog preporoda u Istri

Ipak, govoreći o ocjenama Dukićevih književnih ostvarenja, kritika je isticala njegovu duhovnu povezanost s epohom hrvatskoga narodnog preporoda u Istri te naslijedem biskupa Jurja Dobrile u okviru te epohe. Dukić se uistinu kao osoba, pa tako i kao književnik, formirao upravo u doba najvećega zamaha preporoda u Istri, pa su zasade borbe za nacionalno održanje na kojima je odgajan, morale ostaviti traga i u njegovu kasnjem pisanom opusu. Usto, ne treba zanemariti ni činjenicu da je u međuraču, u vrijeme kada nastaju njegova najvažnija djela, talijanskom okupacijom Istre uništen gotovo sav polustoljetni trud hrvatskih narodnih preporoditelja, a da je hrvatska Istra tada prolazila najteže razdoblje u svojoj povijesti. Isto tako, valja ukazati i na njegovu osobnu preporodnu aktivnost. Tako je u literaturi zabilježeno Dukićev dugogodišnje, veoma plodno djelovanje na mjestu tajnika **Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri**, tj. udruge koja je odigrala značajnu političku ulogu u preporodnim borbama istarskih Hrvata. Antun Barac navodi Dukićev rad u Gospodarskoj zadruzi te u Delavskome društvu. U literaturi se spominje i pjevačko društvo što ga je osnovao te u Kastvu vodio, uz njegov rad na utemeljivanju Crkvene družbe u Matuljima koja je za cilj imala izgraditi tamoznju crkvu. U Matuljima je bio na čelu učiteljske udruge, istraživao pretpovijesne lokalitete svoga kraja i sl. Dukić je na svoj način bio vezan uz svoj istarsko-kastavski kraj, a koliko je volio svoj zavičaj, ponajbolje pokazuje njegova pjesma *Naš domaći glas* iz 1936. godine. Posvećena Ivanu Matetiću Ronjgovu, ta poema i govori o njemu, i to materinskom, čakavskom riječju Dukića i Ronjgova. Za Dukića kao pjesnika upravo je Matetić Ronjgov bio simbolom temelja čakavske zavičajnosti. Prilog polemici o sudbini čakavštine u hrvatskoj književnosti Dukić je dao pjesmama *Marija Devica* i *Naš domaći glas* iz 1935., odnosno iz 1936. godine. Usto, recenzirao je školske udžbenike, napisao čitanku, zanimao se za prosvjetnu problematiku. Iako u razvoju čakavskoga pjesništva Ante Dukić ne zauzima istaknutije mjesto, činjenica jest da možda nitko od međuratnih čakavskih pjesnika nije poput njega s toliko topline propjevao čakavštinom i s toliko predanosti opjevao svoj domaći govor i zavičaj. Stoga ne čude riječi Dobriše Cesarića koji ga je ocijenio kao «(...) istaknutog pisca s originalnom fisionomijom».

Marija Ivetac

Umiru s Bogom i ljudima, okrjepljena sv. sakramentima, 9. 1.2015. blago u Gospodinu preminula je naša voljena Marija Ivetac rođ. Milošević. Na sprovodu u Valturi 10. 1.2015. ispraćena je na vječni počinak uz mnoštvo rodbine, prijatelja, znanaca, župljana te sedmoro svećenika. Rođena je u Valturi 6. 3.1954. kao prvo od troje djece, uz brata Edija i sestru Mirjanu, od roditelja Ivana Miloševića i Marije rođ. Macan. Po završetku osnovne škole, u Puli je završila srednju školu za zanimanje krojačica. Bila je marljiva radnica u tvornici obuće u Puli. U srednjoj se školi rodila školska ljubav između nje i mene, Milivoja Ivetca iz Škopeta, župa Motovunski Novaki. Vjenčali smo se u Valturi 11.10.1975. u župnoj crkvi sv. Ivana Evandelista. Imali smo troje djece: Kristinu, Danijelu i Kristijana. Po blagoslovu djece dobili smo petero unučadi: anđelića Emili, Emu, Maura, Davida i Dorianu. U zanosu vjere, ufanja i ljubavi, uz podizanje djece sagradili smo i obiteljsku kuću u Valturi. Nakon četrnaest godina zajedničkog života u sreći, zdravlju i ljubavi dolazi bolest zvana karcinom s kojim smo se zajedno borili i koji se tijekom 25 godina pojavitivao više puta. Marija je, noseći svoj križ bolesti, uvijek bila optimist i križ je prihvatala kao dar Božji. Znala je govoriti: „Ja sam miljenica Božja, meni se ništa loše ne može dogoditi.“ U svojoj bolesti i križu znala je tješiti nas zdrave. Bila je aktivna župljanka, član župnog vijeća i pjevačica u zboru. Dok je bolest nije sprječila, uvijek je organizirala čišćenje i kićenje crkve. Bila je čest hodočasnik Sv. Foški, Sv. Blažu, Sv. Eufemiji te Marijin hodočasnik Majci Božjoj od Zdravlja u Hreljiće, na Trsat, Mariju Bistrlicu i Međugorje. Tijekom svog života bila je žena vjere, ufanja i ljubavi. U obitelji je bila ognjište ljubavi i mira. Bila je borac u trpljenju. Križ bolesti nosila je hrabro, bez mrmljanja i žaljenja. Tijekom zadnjih godina bolesti kao da mi je šapnula: „Od kolijevke do groba najvrjednije je ljubiti čovjeka i Boga. Tko ljubi, umire čista srca, njegovo je srce naj, naj... poslije smrti čeka ga vječni raj.“ Neka je uskrsli Krist u kojeg je vjerovala i kojeg je svjedočila okruni krunom slave vječite. Amen. Marija, hvala Gospodinu koji te je meni postavio na životni put jer si me svojim životom i križem oplemenila. (suprug Milivoj Ivetac)

Nevija Ivetac

Nevija Ivetac rođ. Blažević 22. lipnja 1958., od pokojne Marije i pokojnog Josipa Blaževića iz Pazina, rodila se kao četvrtro, najmlađe dijete u skromnoj i siromašnoj obitelji. Završila je srednju tekstilnu školu u Pazinu i prvi posao dobila u tvornici „Pazinka“ Pazin. Kasnije se zaposila u poduzeću „Kamen“ Pazin gdje sam i ja radio. Upoznali smo se kao mlađi dok je ona pohađala srednju školu. Zaljubili smo se i vjenčali 19. 2. 1977. Od dviju siromašnih obitelji stvorili smo i treću, ali ljubavlju bogatu, s dvjema predivnim curicama, Georganom i Evom. Kao jedanaestogodišnjak, od Mile Baf i Franje Ivetca, i sam sam zajedno sa svoja dva brata i dvije sestre ostao bez majke koja je umrla u 34. godini života, na dan Vazma 29. 3.1964. Iz takva okružja, u skromnosti i siromaštvu, od najmlađih dana formirani su i moja osobnost i sustav vrijednosti, na čijim smo temeljima moja draga Nevija i ja počeli izgrađivati svoju obitelj i svoj dom u Škopetima. Na tom životnom putu s Nevijom sve sam više spoznavao što je to ljubav i obitelj, ta prava ljubav koju prije nisam imao, možda i ničijom krivnjom. Bili smo neizmjerno zahvalni dragom Bogu što nam je podario i unučicu Milu koja nam je sve u životu. U trideset i osmoj godini sretnog braka s mojom Nevijom pojavila se ta ružna i opaka bolest koja nas je sve šokirala i iznenadila (rak koštane srži). Hrabro i u velikoj nadi počela je borba dvjema operacijama na Sušaku te kemoterapijom na Hematologiji u Rijeci. Iznimno smo zahvalni na velikoj moralnoj i fizičkoj pomoći koju su nam pružale njezina i moja obitelj, susjedi, prijatelji koje nam je sam Bog poslao i koje nećemo nikada zaboraviti. Siguran sam da i moja Nevija moli za svih njih jer je i za života imala veliko srce. „Reci svima da ako sam koga uvrijedila, neka mi oproste, a ti, Mirko, čuvaj dicu i svih vas volin“, bile su to posljednje riječi koje mi je izgovorila. Tako se moj stup koji drži sva četiri kantuna srušio. Otišla je tihom, 8. veljače 2015. u gluho doba noći, u 0,40 sati, okrjepljena svetim sakramentima, čvrsto vjerujemo, dragom Bogu u nebo. Bit će slobodan izreći još neke misli: dragi muževi i žene, čuvajte se i volite jer ne znate koliko je ljubav koju nam je Bog dao velika i za koju, moram iskreno priznati, ni ja do sada nisam znao. Nevija, hvala ti na toj beskrajnoj ljubavi koju si nam pružila. (suprug Mirko Ivetac)

ISTARSKI SVETCI NOVOGA VJEKA

✉ STANKO JOSIP ŠKUNCA

Časni sluga Božji Egidio Bulešić (1905.-1929.)

Istarsko prezime Bulešić osvijetlila su dva svetačka lika, svećenik-mučenik blaženi Miroslav, i mladić, franjevački trecoredac, časni sluga Božji Egidio. Njegovi su roditelji krajem 19. st. došli iz župe Svetvinčenat u Pulu, gdje je otac radio u Arsenalu. Rođen je 24. kolovoza 1905. u Puli, u obitelji koja je dala na svijet osmero djece. Trojica su postali svećenici, jedan pravi svetac, a i jedina sestra, Marija, svetački je živjela. U ranoj mladosti, kad je počeo svjetski rat, s roditeljima je morao najprije odseliti u Rovinj, a 1915. kad je i ovaj grad uključen u ratnu zonu, majka s djecom moralia je u internaciju najprije u Mađarsku, a zatim u Štajersku. Proživiljava nevolje izbjegličkih logora, glad, zimu, oskudicu svake vrste. Kad se rat približavao kraju Egidio dolazi u Pulu, da štograd zaradi jer je obitelj doslovce gladovala. Kao početnik radi u stolariji brodogradilišta i formira se u pravog «meštra». Nakon toga ga prebacise u odjel s željezom gdje radi na konstrukciji brodova. Pokazao se kao vrstan stručnjak i dobro mu je došlo poznavanje njemačkog jezika. Godine 1921. pod novom državom Italijom prelazi u Uljanik kao crtac brodova za što se do 1925. usavršava u večernjim školama. U ovo vrijeme (1920.) u Pulu dolaze franjevcii iz Venecije s nakanom da se tu nastane. U Katedrali je nekoliko puta s uspjehom nastupio ugledni franjevac p. Tito Castagna, s kojim se Egidio sprijateljio. Najprije se za Gospodina «zagrijala» Egidijeva sestra Marija, a ona uspije «zapaliti» i srce brata Egidija. Godine 1920. upišu se u Katoličku akciju i u Treći franjevački red. Zgodan, pobožan, veoma komunikativ i sposoban mladić Egidio 1921. polazi u Rim kao izaslanik na susret «Katoličke mladeži». Tu se još više „raspali“ za Gospodina pa po povratku osniva grupu katoličkih skauta, (koje je 1926. Duce zabranio). Osniva i grupu «Aspiranti» Katoličke akcije. U 17. godini biografi bilježe njegovu kratkotrajnu zaljubljenost u djevojku imenom Italija, koja je nekim nespretnim pismom prouzročila prekid te Egidije reče «basta». Ova se poslije sretno udala.

Na molitvi i kršćanskom druženju

Godine 1925. pozvan je na odsluženje vojnog roka u mornarici, na razarač «Dante Alighieri», grdosiju s 1300 mornara. Ambijent prostaka i psovača teško mu pada i razmišlja da

nešto mora poduzeti. Pomalo «njuška» i oko sebe okuplja grupicu mornara koji se nadu na molitvi i kršćanskom druženju. Među njima bio je i jedan koga spominju kao «pesce grosso», obračenik Egidio Foghin, o kome malo kasnije. Bulešić koristi trenutke stanke i noću moli, promatra zvjezdano nebo i slavi Gospodina. To je «najljepši novicijat moga života». U ove dvije godine služeći u mornarici, postao je pravi apostol mornara. Nakon vojske 1927. uzalud traži zaposlenje u Uljaniku jer je uvjet bio upis u fašističku organizaciju. Pripadnu je zaposliti se u Monfalcone, gdje je već radio njegov stariji brat. Nakon tri probna mjeseca dobiva stalno zaposlenje i pristojnu plaću, što je bilo nevjerojatno za ona teška vremena. I ovdje, nakon 10 sati rada dnevno, uključuje se u apostolat te osniva «Unione dei fanciuli», koje katehizira i formira mlađe vjernike. Pridružio se i Udrizi sv. Vinka i posjećuje siromašne obitelji. U pismu sestri Mariji piše: «Nedjelja mi je sva posvećena Gospodinu, molitvom, posjetom kojem siromahu i duhovnim poukama dječaka. Evo mog života. Nije li dosta lijepo?» Nalazi vjerski i moralno zapuštene obitelji i posjećuje ih, pomaže im i ekonomski, vjerski ih poučava i dovodi do sakramenata. Dug i iscrpljujući rad, nezdrav i hladan zrak, malo spavanja, na kraju su ga toliko iscrpile da u proljeće 1928. počne stalno kašljati te se brzo ustanovi da boluje od tuberkuloze, u ono vrijeme gotovo neizlječive bolesti.

Egidio je sazreo za nebo

Uzima bolovanje, dolazi u Pulu k svojima, u malu kuću uz bolnicu i blizu pulskih močvara. Uz tegobe bolesti dolaze još vrućina i komarci te se sve više gasi. Nisu pomogli ni vrsni liječnici koji su poduzimali najbolja liječenja. Egidio je sazreo za nebo. Posjećuju ga prijatelji i osjećaju da mu se bliži kraj. Dolazi ugledna gospođa Fuma Skerl i tješi ga: -Ti si, Egidio, dobar i svet, poći ćeš ravnodu u raj! - Dobro, u redu. Ako ja prvi umrem, doći će te uzeti, ako ti umreš prva, ti ćeš mene doći uzeti. - Važi! I ona umre prva i dođe po nje. Dolazi mu u posjet i brat iz Monfalconea: «Egidio, kad bi ti sada došao andeo i rekao da će za pet minuta doći po tebe, što bi radio?» «Ništa, čekao bih ga! Volim, doduše, živjeti, ako to Bog hoće. Ako bih pak trebao izabrati, radije bih pošao u nebo. Ali pustimo da Gospodin čini svoje!» Spremalo se hodočašće u Lourdes i razmišljao je da ga tamo odvedu Gospo, no to više nije dopušталo njegovo zdravstveno stanje. Za Božić 1928. s mukom su ga dovezli na misu te je tražio

da se svi ukućani ispovjede i priče. Dolazi mu u posjet prijatelj padre Tito, sada već provincijal: «Egidio, budi sretan!» «Da, uviđek sam sretan. Ako živim, Isus je moja sreća, ako umrem, poći će uživati kod mog Isusa.» „Egidio, možda ti Gospodin nije dosudio da osnuješ obitelj, nego te zove da spasavaš mnoge duše. Možda želi da budeš misionar, na pr. u Kini.“ „Magari!“ „Zašto ne bi napravio zavjet sv. Franji da ćeš, ako ozdraviš, postati franjevac i misionar?“ „Hoću, svakako, i neka Gospodin odredi.“ Posjeti ga i onaj stari prijatelj iz mornarice, Guido Foghin, «pesce grosso»: «Egidio», reče, „obećajem ti, ako umreš da će umjesto tebe postat franjevac, misionar u Kini.“ «Pomoći će ti s nebal!» – reče Egidio. I obećanje je izvršeno. Svi vide da mu se približava kraj. Traži župnika Santina da mu doneše pričest i sveto ulje. Dođe njegov kapelan franjevac i pričesti ga. Umornim glasom govori Gospodinu: «Dobri Isuse, koliko Te volim. Uvijek sam te volio. Kako sam sretan što umirem da dođem u raj... Možda baš danas, kad Te imam u srcu... Nisam toliko zasluzio!» Rukom zove k sebi kapelana i tiho mu šapće: «Želim da me obučete u franjevački habit kad umrem.» «Bez sumnje!» Mlađoj braći šapće: «Budite dobrili!» Dolazi i župnik, daje mu papinski blagoslov i potpuno oproštenje. Na završni amen, tiho usnu u Gospodinu. Bilo je to dana 25. travnja 1929. dok je imao nepune 24 godine. Na osmrtnici je pisalo: «Sretan što dolazi k svom ljubljenom Isusu, u nebo je odletio izabran Isusov apostol BULLESSICH EGIDIO, brodski tehničar» premda je režim nekoliko mjeseci prije njegove smrti promijenio obiteljsko prezime u «Bullesi», koje Talijani i danas koriste. Na ukop ga je ispratila sva katolička Pula. Župnik Santin, kasniji biskup, tada reče: «U njegovoje osobi Isus još jednom prošao zemljom čineći dobro!» Na blagdan sv. Franje 1929. u temeljni kamen crkve sv. Antuna stavljena je povelja sa slikom Egidija Bulešića, pulskog svetca. Godine 1973. njegova braća ekshumiraju njegove smrtnе ostatke i prenesu ih na franjevački otok Barbanu. Godine 1974. započne informativni proces u Trstu, a 1977. se nastavlja u Rimu. Konačno 1996. komisija Svetе Stolice dade jedinstven sud da je «Egidio bio heroj u prakticiranju kršćanskih kreposti» i dobiva naslov «Časni sluga Božji». Sada se spontano nameće pitanje: kako to da još nije proglašen blaženim? Premda su mnogi po njegovu zagovoru dobili mnoge milosti, čeka se znanstveno potvrđeno čudo.

„Kiparstvo I od 4. do 13. stoljeća“

POREĆ U petak 13. ožujka 2015. godine, u svečanoj dvorani Episkopije u Eufrazijani u Poreču predstavljena je prva knjiga edicije Umjetnička baština istarske Crkve – Il patrimonio artistico della chiesa Istriana. Knjiga nosi naslov „Kiparstvo I od 4. do 13. stoljeća“ – „Scultura I dal IV al XII secolo“ autora Ivana Matejčića i Sunčice Mustač. Na predstavljanju su se okupljenima, većinom stručnjacima i profesionalcima iz struke, obratili: dogradonačelnica Grada Poreča Nadia Štifanić Dobriločić, biskup u miru mons. Ivan Milovan, župan Istarske županije gospodin Valter Flego i pročelnik za financije Regije Veneto dott. Roberto Ciambetti. U drugom dijelu programa, tijekom stručnog predstavljanja knjige govorili su: dr. sc. Nikola Jakšić iz Zadra, pročelnik konzervatorskog ureda Regije Friuli Venezia Giulia dott. Luca Caburlotto, urednik serije dr. sc. Ivan Matejčić i suautorica dr. sc. Sunčica Mustač. Predstavljanje je vodio pročelnik Upravnog odjela za kulturu Istarske županije Vladimir Torbica. Biskup Milovan je uz čestitke autorima i uredniku naglasio kako je umjetnost odvijek bila sredstvo evangelizacije pa će i realizacija ovog projekta biti sredstvo nove evangelizacije. Dott. Ciambretti je naglasio da je prikaz umjetničkog blaga Istre ne samo prikazivanje baštine već da je to putovanje kroz povijest jedne kulture i kroz povijest umjetnosti. Izrazio je radost što Regija Veneto može sudjelovati u realizaciji ovog projekta, zahvaljujući ‘zakonu 94’, iz talijanskog zakonodavstva, koji je već 20 godina odskočna daska za ovakve lijepe međunarodne suradnje. Župan Flego je osim zahvale Biskupiji i Regiji Veneto istaknuo kako je jedna od temeljnih smjernica strategije 2015. – 2020. na kojoj se u Županiji trenutno radi, upravo očuvanje istarskog identiteta, u vremenu globalizacije, a ove su knjige jedan bitan kameničić u nastojanjima očuvanja identiteta kroz poznavanje i valorizaciju povijesne, sakralne i umjetničke baštine. Dr. Jakšić je u svom izlaganju najprije predstavio generalije serije i posebno ove prve knjige, a zatim je prikazao kratak povijesni razvoj upotrebe kiparstva u opremanju sakralnih objekata. U vrijeme izgradnje dviju biskupske crkava na istarskom području postojala je praksa donošenja ornamentalnih elemenata iz carskih palača s prekomorskih područja Rimskog Carstva, a nakon prodora barbara krajem 6. st. u sjevernu Istru, produkcija u umjetnosti postaje domaća, u materijalima i izvedbi ‘barbarizirana’.

Primjer toga nalazimo u pulskog agera, gdje iz 7. st. imamo pravu predromaničku skulpturu, naglasio je dr. Jakšić. Nadalje je izlagач pohvalio i sadržajni aspekt opisa umjetnina, koji zbog naravi sadržaja mogu ponekad biti monotoni, no u ovoj je knjizi, umješnošću autora, to izbjegnuto. Pročelnik dott. Caburlotto posebno je pohvalio sustavnu organizaciju cijele serije svezača koja je u planu, a u prvoj knjizi jasne opise i katalogizirane analitičke prikaze umjetnina te njihovu uspješnu povijesnu kontekstualizaciju. Dr. Matejčić je simbolično najavio daljnji tijek izdavanja knjiga te serije, predviđajući završetak „za 7 ili 8 godina, kada budemo imali oko pola metra knjiga“. Sljedeća knjiga koja je u pripremi bit će „Kiparstvo II od 14. do 18. stoljeća“, a trebala bi biti izdana krajem ove ili početkom 2016. godine, rekao je. Spomenuo je i kako je ideja za tu seriju izdanja nastala temeljem sličnog projekta koji je u Zadarskoj nadbiskupiji realizirao dr. Jakšić.

„Svaki put nešto drugo vidim, svaki put nešto novo naučim“

Dr. Mustač je izrazila zahvalnost zbog mogućnosti sudjelovanja u tom projektu te spomenula neke specifičnosti suradnje i *modusa operandi* dr. Matejčića. Navela je njegovo obrazloženje ponovljenih izlazačaka na teren za isti objekt, „svaki put nešto drugo vidim, svaki put nešto novo naučim“, citirala je Mustač. Također je izrazila zahvalnost Županiji i Biskupiji za odluku ulaganja u taj projekt, što pobija jedno uvriježeno mišljenje među konzervatorima općenito, da je teško doći do sredstava za nešto što nije turistički proizvod. Projektom „Umjetnička baština istarske Crkve“ predviđeno je izdavanje 6 ili 7 knjiga

o umjetničkoj baštini na području Istarske županije. Nakon Kiparstva II uslijedit će dvije knjige o slikarstvu te dvije o arhitekturi, u kojima će biti obrađeni periodi od 4. do 18. stoljeća. Građa se dijeli po umjetničkim vrstama i razdobljima. Svaka knjiga sastojat će se od nekoliko uvodnih tekstova i kataloga umjetnina. U svakoj knjizi od otprilike tristotinjak stranica bit će obrađeno od 100 do 140 umjetnina s pripadajućim ilustracijama. Predviđeno je da knjige budu u cijelosti dvojezične, na hrvatskom i talijanskom jeziku. Izdavači su Porečka i Pulska biskupija, Istarska županija i Istarska kulturna agencija. Glavni je urednik Ivan Matejčić, a izdavačko vijeće čine: biskup u miru mons. Ivan Milovan, zastupnik u Europskom parlamentu Ivan Jakovčić, fažanski župnik vlč. Ilija Jakovljević te pročelnik županijskog odjela za kulturu Vladimir Torbica. Prema projektu serija bi trebala biti dovršena 2020. godine. Prva knjiga predstavlja najstarije primjere kiparskih umjetničkih djela u domeni sakralne umjetnosti na području Istarske županije u tekstu dr. Matejčića „Ranokršćansko i predromaničko kiparstvo“. Tu je opisan razvoj kiparske umjetnosti ranokršćanskog, ranobizantinskog i predromaničkog stila. U tom su dijelu obrađene 93 kataloške jedinice. Razdoblje od 11. do 13. stoljeća obradila je dr. Mustač u tekstu „Romaničko kiparstvo“, a iz tog razdoblja obrađene su 34 umjetnine. Umjetnине su fotografirali Živko Bačić i Ivo Punjić, suradnici su na katalogu Pascale Chevalier i Miljenko Jurković, koncept i grafičko oblikovanje izrađeni su u Studiju Sonda d. o. o. u Vižinadi, a tisak je povjeren poduzeću Intergrafika iz Zagreba. (G. Krizman)

ZLATNI PIR

MUNTRILJ Bračni par Milan Jelovac i Antica 28. 2.2015. misom zahvalnicom obilježili su 50 godina braka. Prije 50 godina u crkvi u Sv.Ivanu od Šterne vjenčao ih je vlč. Pavao Modrušan. Sv. misu zahvalnicu u župnoj crkvi sv.Roka u Muntrilju, uz lijep broj vjernika i rodbine te kumova, služio je mjesni župnik vlč. Stipan Bošnjak. Jubilarima želimo puno Božjeg blagoslova i zdravlja u njihovu zajedničkom životu još *mnogaja ljeta.*

Zlatni pir u Gologorici

GOLOGORICA 27. veljače ove godine Natalija (r. Šestan) i Josip Križmanić svečanom misom započeli slavlje njihove pedesete obljetnice zajedničkog života. Posebno je lijepo bilo vidjeti na okupu veliku obitelj i rodbinu te sve prijatelje i susjede koji su zajedno sa slavljenicima nazočili misnom slavlju. Nataliju i Josipa vjenčao je vlč. Stjepan Cvitić, tadašnji župnik Gologorice, 27. veljače 1965. godine. Težački život, tipičan za istarska sela kroz proteklo vrijeme, očito nije bio prepreka da Natalija i Josip podignu veliku i lijepu obitelj od petero djece (Denis, Verica, Sonja, Lucijan i Klaudio) i 12 unučadi. Snagu za odgoj i podizanje obitelji cijeli su svoj život pronalazili u vjeri, strpljivosti i radu a svako novo dijete unosilo je dodatnu radost i veselje te su Natalija i Josip itekako, s velikom radošću, obilježili 50 godišnjicu zajedničkog života u krugu svojih najmilijih ali i cijele župne zajednice. Natalija i Josip Križmanić su aktivni članovi župne zajednice u Gologorici, Natalija i kao pjevač u župnom zboru i kao angažirani član Župskog vijeća, te se svakako velika pomoć i oslonac u radu gologoričkom župniku vlč. Anti Stjepanoviću. Nakon misnog slavlja, u 14 sati, Natalija i Josip pozvali su na druženje u društveni dom sve župljane te se uz okrijepu dugo razgovaralo o proteklim godinama koje su bile i bolje i lošije, kako koja, no, svakako bile su ispunjene životnom radošću i zajedništvom. Ovakve prigodne svečanosti, susreti i druženja nisu važni samo za obitelj već pridonose povezivanju i jačanju zajednice, prilika je to za međusobnu podjelu veselja i dobrote, prilika za razgovor, prilika za bolji život. (David Ivić).

Natalija i Josip Križmanić sa župnikom vlč. Antonom Stjepanovićem

Natalija i Josip Križmanić okruženi djecom, unucima i rodbinom

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,1 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN
- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponедјeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
- srednja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM
- komentar nedjeljnog Evandelja
- nedjeljom u 8:30

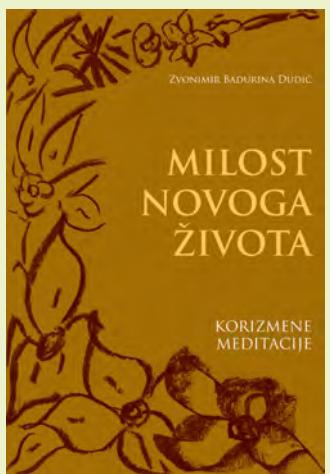
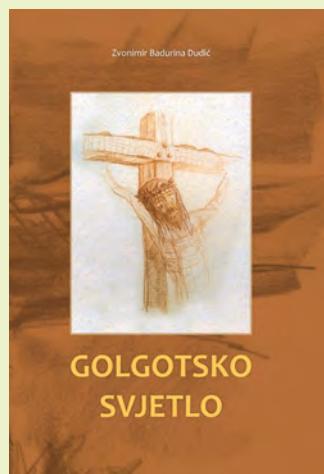
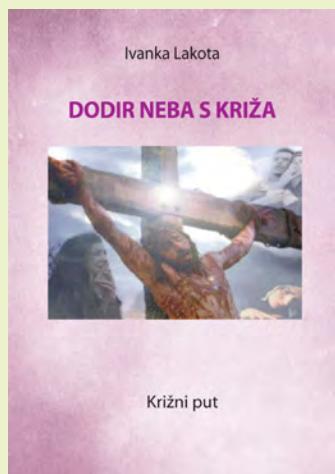
Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radiolistra.hr

fotocentar
DIGITAL FOTO - VIDEO STUDIO
PAZIN

KNJIGE KRIŽNOG PUTA

ŠIROKA PONUDA U KNJIŽARAMA "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342
Prodavaonice:
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082
PULA, Dantev trg 1, tel. 052/ 216 498
POREČ, Eufrazijseva 22, 52440, Tel: 052 451 784

NOVA KNJIGA STIPANA TROGRILIĆA

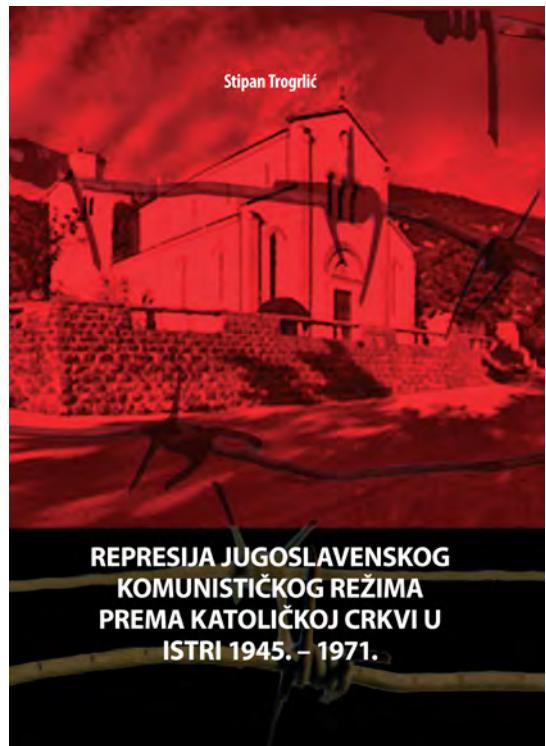
Usunakladništvu Državnog arhiva u Pazinu i Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar – Područni centar Pula objavljena je knjiga višeg znanstvenog suradnika i voditelja Područnog centra Pula dr. sc. Stipana Trogrlića REPRESIJA JUGOSLAVENSKOG KOMUNISTIČKOG REŽIMA PREMA KATOLIČKOJ CRKVI U ISTRI 1945. – 1971.

U knjizi se, metodologijom povijesne znanosti, nastoji odgovoriti na istraživačko pitanje: Koje je represivne mehanizme koristio jugoslavenski komunistički režim protiv Katoličke Crkve u Istri te koji su uzroci i posljedice tih mjeru za samu Crkvu, ali i za crkveno-državne, kao i cjelokupne društvene odnose?

Već sama podjela knjige i naslovi poglavlja otkrivaju nedovoljno poznatu činjenicu da se nedavna povijest represije Katoličke Crkve u Istri od strane komuni-

stičkog režima zaoštrava ili ublažuje, pojačava ili smanjuje u odnosu na dva ključna događaja, događaja mučeništva. Miroslav Bulešić i kardinal Alojzije Stepinac, svojim tragičnim sudbinama, bitno su utjecali na odnose Crkve i ondašnjeg režima, ne samo u Istri nego u cijeloj ondašnjoj Hrvatskoj. U ozračju nedavnog proglašenja blaženim Miroslava Bulešića ova knjiga izlazi u trenutku kada se osjeća potreba znanstvenog rasvjetljavanja njegove žrtve i uvažavanja njezina značaja. To je do sada višestruko učinjeno u odnosu na područje crkvenoga i religioznoga života, ali nedovoljno u odnosu na politička zbivanja u Istri. U tom smislu ova knjiga predstavlja značajan doprinos... (*Riječ urednika, Josip Grbac*)

(Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Područni centar Pula)

Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji

Program Susreta

NEDJELJA, 19. TRAVNJA 2015.

- 10.00 • Početak programa
- 12.00 • Euharistijsko slavlje
- 14.00 • Glazbeni program (Festival života)

INFORMACIJE

e-pošta: info@susretobitelji.hr
www.susretobitelji.hr

Tel.: +385 (0)51 581 214 (Ured za obitelj Riječke nadbiskupije)
Tel: +385 (0)1 5635 034 (Ured HBK za život i obitelj)

PRIJAVE

Obitelji se prijavljuju župniku, a župnici ukupni broj prijavljenih osoba (odrastih i djece) javljaju nad/biskupijskom povjereniku za pastoral braka i obitelji najkasnije do 10. travnja 2015.

Rijeka – Trsat • nedjelja, 19. travnja 2015.